

Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk



gemeente

Winterswijk

Inleiding

Openbare ruimte, klimaat, water en milieu, gebiedsontwikkeling en wonen
Het programma 'Wonen en werken in Winterswijk' gaat aan de hand van vijf beleidsvelden in op alles wat we doen om onze inwoners een omgeving te bieden waar ze gezond, veilig en duurzaam kunnen wonen, werken, ondernemen en recreëren. Hieronder worden de beleidsvelden besproken.

Openbare ruimte

Het beleidsveld openbare ruimte behandelt de ambities van de openbare ruimte. Een gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie is belangrijk. Ook biodiversiteit en de uitvoering van het visiedocument Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS) is een belangrijk thema.

Klimaat, water en milieu

Naast de zorg voor een schone en veilige leefomgeving is het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie een belangrijk speerpunt.

Duurzaamheid en milieu

Het beleidsveld duurzaamheid en milieu gaat over het beschermen en behouden van de huidige kwaliteit op het gebied van klimaat, biodiversiteit, cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke voorraden.

Gebiedsontwikkeling en wonen

Het beleidsveld gebiedsontwikkeling is gericht op de realisatie of ontwikkeling van plannen. Dit zijn plannen die met een projectmatige aanpak worden uitgevoerd. Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk. Het unieke karakter staat onder druk en we moeten inzetten op een gebiedsgerichte aanpak.

Daarnaast is een visieontwikkeling op wonen een belangrijk speerpunt. We bieden ruimte voor woningen waar in Winterswijk behoefte aan is. Projecten die betrekking hebben op nieuwbouw, of de invulling van een gebied met een hoogwaardige leefbaarheid. Meer concreet: er wordt onder andere een aantal mooie plannen (door)ontwikkeld en/of uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan de woningbouw op de Rikker en aan de Narcisstraat, Kloetenseweg en op de Ribeslocatie.

Economie en lobby

We koesteren de diversiteit aan Winterswijkse bedrijven en maken een visie op het soort bedrijven waar we ons in de toekomst op willen richten. Bedrijvigheid en nabije werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Winterswijk. Er moet voldoende ruimte zijn voor deze ontwikkeling.

Ook de vrijetijdseconomie is een belangrijke sector. Daarnaast behouden we de komende jaren de duurzame relaties met samenwerkingspartners in de regio en over de grens. We dragen Winterswijk als merk uit, binnen én buiten Nederland.

3.1 Openbare ruimte

Ambitie

Winterswijk heeft een uniek landschap met veel bijzondere planten en dieren. Om dit te behouden leggen we veel nadruk op de bescherming en verbetering van biodiversiteit. Wij vinden een veilige, gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie belangrijk. Die gemeente maken we samen. De betrokkenheid en saamhorigheid van mensen bij hun wijk, buurtschap of dorp vinden we daarin cruciaal. We creëren voor iedereen een waardevolle leefomgeving die schoon, heel en veilig is. Bereikbaarheid en verkeersveiligheid vinden we van groot belang; elke Winterswijker - jong of oud, voetganger, fietser of automobilist - moet zich veilig kunnen voelen en bewegen.

We houden het centrum aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers.

We stimuleren wijkkracht door het realiseren van een laagdrempelige ingang bij de gemeente voor vragen op alle domeinen.

Relevante documenten:

- Groenstructuurplan Winterswijk
- Omgevingsvisie buitengebied
- Beleidsvisie landschap en biodiversiteit

Doelstellingen

De gemeente zorgt voor een laagdrempelig aanspreekpunt voor vragen van inwoners en stakeholders in een specifiek gebied

Activiteiten

Pilot wijkaanpak en wijkregie

In februari 2023 is de wijkregisseur gestart met de pilot Wijkaanpak Winterswijk-Oost om in beeld te brengen wat er leeft aan initiatieven. In 2023 is er geïnvesteerd in het bouwen van een netwerk en is er gewerkt aan een wijkanalyse. Deze wijkanalyse kent een zestal thema's en is in januari 2024 in het college vastgesteld. In het voorjaar van 2024 bracht een streekproefsgewijze wijkenquête een top drie van thema's aan het licht. Voor de zomer van 2024 ontvingen 2.600 huishoudens een uitnodiging voor een informatiemarkt in de wijk. Voorafgaand aan en tijdens deze goedbezochte informatiemarkt konden inwoners zich aanmelden voor een werkgroep. Vanaf de herfst van 2024 ging de werkgroep aan de slag met deze top drie: veiligheid, gezondheid en groen & speelvoorzieningen. Het uiteindelijke doel: het formuleren van doelstellingen voor Winterswijk-Oost, plus een daaraan gekoppeld uitvoeringsprogramma.

Kwaliteit (toelichting)

Winterswijk werkt aan een veilige en gezonde leefomgeving met aandacht voor infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie. Dit doen we samen met inwoners en partners.

De pilot Wijkaanpak Winterswijk-Oost, inclusief een advies over de wijkregie, wordt in 2026 afgerond. De uitkomsten worden vastgelegd in een plan met concrete doelen en wijkactiviteiten.

In 2024 is een motie aangenomen om op basis van deze pilot te komen tot een wijkaanpak voor heel Winterswijk.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

De planning voor het opstellen van een plan voor Winterswijk-Oost en een integrale wijkaanpak voor heel Winterswijk is, als gevolg van capaciteitsgebrek, niet gehaald. In 2026 ronden wij de pilot Winterswijk-Oost af en brengen wij een advies uit over de inrichting en positionering van wijkregie binnen de gemeente Winterswijk. Dit doen we in samenhang met het programma Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS).

Op basis van deze pilot en ervaringen van andere gemeenten, werken wij toe naar een effectieve wijkaanpak. Hiervoor huren wij aanvullende capaciteit in.

Tijd (indicator)



Doelstellingen

Elke inwoner moet zich veilig voelen en veilig kunnen bewegen door het verkeer

Activiteiten

Mobiliteitsprogramma met uitvoeringsagenda

Het huidige gemeentelijke verkeersstructuurplan dateert uit 2010. Huidige maar ook nieuwe ontwikkelingen vragen om een nieuw verkeersstructuurplan. Daarom werken we aan een nieuw mobiliteitsprogramma met uitvoeringsagenda.

Kwaliteit (toelichting)

Het doel was een actueel mobiliteitsprogramma op te leveren, met als onderdeel een meerjarenuitvoeringsagenda. Het mobiliteitsprogramma zou een proactieve, dynamische insteek krijgen, met een grote nadruk op verkeersveiligheid. Als onderdeel van het mobiliteitsprogramma is in 2022 parallel een risicoanalyse verkeersveiligheid opgesteld, om daarmee aan te sluiten bij het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 van het Rijk. In 2025 is deze geactualiseerd. Om de raad inspraak te geven, is eerst Mobiliteitsplan Deel A met een visie opgesteld en aangenomen. Vervolgens is Mobiliteitsplan deel B opgesteld, met doelen, netwerken en een algemene mobiliteitsagenda. Als dit plan wordt aangenomen, worden beide plannen (deel A en B) samengevoegd tot het mobiliteitsprogramma. Het uitvoeringsplan mobiliteit dat onder het mobiliteitsprogramma valt, volgt in 2026.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Het mobiliteitsplan deel A is voor de zomer door de raad vastgesteld. In november 2025 is er een informatiebijeenkomst geweest voor het mobiliteitsplan deel B. Dit plan is in januari 2026 voorgelegd aan en vastgesteld door de raad. Het uitvoeringsplan mobiliteit wordt in 2026 opgeleverd.

Tijd (indicator)



Herinrichting Groenloseweg

De Groenloseweg wordt heringericht naar een GOW30-weg, met meer bomen en planten. Daarnaast worden er klimaatadaptieve voorzieningen aangelegd, zoals waterpasserende bestrating en ruimte waar het regenwater de grond in kan zakken.

Kwaliteit (toelichting)

Op een aantal plaatsen is geconstateerd dat het asfalt rafelt en loslaat. De aannemer doet onderzoek naar de oorzaak .

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Na de oplevering van de Groenloseweg in november, is in januari geconstateerd dat het asfalt op een aantal plaatsen rafelt en loslaat. De benodigde herstelwerkzaamheden worden door de aannemer in 2026, voor zover mogelijk, gecombineerd met een aantal aanpassingsmaatregelen van de Groenloseweg (evaluatierapport).

Tijd (indicator)



Doelstellingen

Het creëren van een gezond leefklimaat

Activiteiten

Dienstverleningsovereenkomst ROVA

Het overgrote deel van de reguliere onderhoudstaken in de openbare ruimte heeft de gemeente Winterswijk belegd bij ROVA. Afspraken hierover zijn vastgelegd in de Dienstverleningsovereenkomst (DVO). Uitgangspunt is om het merendeel van de werkzaamheden op kwaliteitsgestuurde wijze uit te voeren, conform de standaardkwaliteitsniveaus van het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (CROW). Deze niveaus lopen van A+ (zeer hoog beeldkwaliteitsniveau) tot D (zeer laag beeldkwaliteitsniveau). In nagenoeg de hele gemeente Winterswijk is niveau A van toepassing. Alleen voor onkruidbestrijding op verharding geldt niveau B, met uitzondering van het centrum en de begraafplaatsen.

Kwaliteit (toelichting)

In 2025 is het traject open begroting afgerond. Dat wil zeggen dat ROVA de hele dienstverlening op het gebied van Beheer Buitenruimte (BBR) heeft doorgerekend in het 'verrekenmodel'. Dit is een financieel jaaroverzicht van de uit te voeren dienstverlening, waarbij de kosten per onderhoudstaak inzichtelijk zijn gemaakt. Uit deze open calculatie is gebleken dat ROVA op de BBR-dienstverlening voor Winterswijk een structureel financieel tekort heeft. Om dit tekort in te lopen, is voor de jaren 2026 tot en met 2030 een ingroeimodel voorgesteld dat bij integrale behandeling van de meerjarenbegroting 2026-2029 door de raad is vastgesteld. Parallel aan het traject open begroting loopt een verbeterproces. De gemeente en ROVA zijn in dit proces tot nieuwe uitgangspunten gekomen die vertaald moeten worden naar praktisch toepasbare instrumenten. Oftewel een 'toolkit' die de gemeente beter in staat stelt om te sturen op resultaten en kosten. Dit proces loopt door in 2026.

Het financiële tekort op de BBR-dienstverlening is uitdagend. Dit wordt versterkt door de structurele bezuiniging van € 136.000, die met ingang van 2025 is ingeboekt. Het doorvoeren van een beeldkwaliteitsverlaging van A naar B bleek onvoldoende potentie te hebben. Daarom is in 2025 gekozen voor een incidentele invulling van de bezuiniging. Voor 2026 en verder wordt een zorgvuldig proces doorlopen om tot een structurele invulling te komen. De bezuiniging raakt aan de BBR-dienstverlening van ROVA en mogelijk aan bestaande kwaliteitsafspraken. Deze afspraken staan ook onder druk door veranderende weersomstandigheden, zoals warme en vochtige zomermaanden én weersextremen. Zo werd Winterswijk in juli 2025 getroffen door een valwind met forse schade aan ons coulisselandschap.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Het uitvoering geven aan de dienstverleningsovereenkomst is een doorlopend proces dat we structureel toetsen. De dienstverleningsovereenkomst wordt in 2026 getekend. De afspraken met betrekking tot de externe schouw gelden vanaf januari 2026.

Tijd (indicator)



Visiedocument BOSS (Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten in de openbare ruimte)

In 2024 is de visie Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS) vastgesteld. Het visiedocument schetst een langetermijnvisie en uitgangspunten voor bewegen, ontmoeten, spelen en sporten voor de bebouwde kom van Winterswijk tot 2040. De visie zet in op een toekomstbestendig netwerk van aantrekkelijke en uitdagende (speel)plekken voor kinderen en routes voor alle leeftijden. Er wordt nu gewerkt aan een BOSS-vriendelijke ruimte voor iedereen.

Kwaliteit (toelichting)

In 2025 is er door de raad geld beschikbaar gesteld vanuit de bestemmingsreserve instandhouding voorzieningen voor het uitvoeringsprogramma vervangings- en beheerplan voor gemeentelijke speeltoestellen.

We zijn direct gestart, maar de werkzaamheden zijn nog niet gereed. Het proces van participatie, voorbereiding, aanbesteding en levertijden waren langer dan vooraf verwacht.

Ook speeltuinorganisaties kunnen een beroep doen op de bestemmingsreserve lokale initiatieven, waarmee invulling wordt gegeven aan de motie 'Speeltuinen als middelpunt van de wijk'.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

De uitvoeringsagenda is vastgesteld door het college en heeft een looptijd van 2025 tot en met 2028.

In het derde kwartaal van 2025 is de aanbesteding voor de vervanging van de gemeentelijke speeltoestellen afgerond, die voor 2025 op de planning stond. Door lange levertijden zijn de werkzaamheden in 2025 gestart en in het eerste kwartaal van 2026 afgerond.

Twee speeltuinverenigingen, Rozenstraat en De Vrees, hebben in 2025 een bijdrage gekregen vanuit de bestemmingsreserve lokale initiatieven.

Tijd (indicator)



Doelstellingen

We optimaliseren de bereikbaarheid en verkeersdoorstroming van Winterswijk

Activiteiten

Parkeerroute-informatiesysteem

We werken verder aan een modern parkeerroute-informatiesysteem (PRIS).

Kwaliteit (toelichting)

Met de investering in het parkeerroute-informatiesysteem (PRIS) kunnen bezoekers van binnen en buiten Winterswijk sneller een vrije parkeerplaats vinden in het centrum. We verbeteren hiermee de beleving van bezoekers aan het centrum, we beperken het zoekverkeer en dragen bij aan de verbetering van de leefomgeving op plekken waar dat zoekverkeer nu nog onnodig rijdt.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

De uitvoering staat gepland voor de eerste helft van 2026. Dit is afhankelijk van de doorsloopsnelheid bij Liander met betrekking tot de aansluiting van de nieuwe en de te vervangen portalen.

Tijd (indicator)



Doelstellingen

We stimuleren en faciliteren emissieloos vervoer.

Activiteiten

We hebben een dekkend netwerk laadinfra

De komende jaren willen we de groei van het aantal elektrische auto's faciliteren en waar mogelijk stimuleren. Dit doen wij door deelname aan de provinciale concessie publieke laadinfrastructuur, en door te experimenteren met innovatieve en alternatieve laadoplossingen.

Kwaliteit (toelichting)

In 2025:

- Is gewerkt op basis van een geactualiseerde 'Integrale visie op laadinfrastructuur en plaatsingsleidraad Winterswijk' (2025).
- Bleef Vattenfall InCharge, na verlenging van de regionale concessie, verantwoordelijk voor plaatsing van reguliere publieke laadpalen.
- Hebben wij uitvoering gegeven aan het op aanvraag plaatsen van laadpalen in de openbare ruimte voor inwoners die niet de mogelijkheid hebben om de auto op eigen terrein te laden.
- Zijn minimaal vier laadpalen (acht laadplekken) proactief, vooruitlopend op de vraag, in de openbare ruimte geplaatst.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

De streeftermijn van achttien weken, van aanvraag tot realisatie van een openbare laadpaal, is in de praktijk niet altijd gehaald. Zeer beperkte netcapaciteit en materiële en personele tekorten bij aannemers vertragen de voortgang ernstig. Een uitdaging, omdat het aantal gerealiseerde laadpalen in de openbare ruimte in de toekomst mogelijk uit de pas kan lopen met de prognoses van kennis- en innovatiecentrum ElaadNL.

Tijd (indicator)



Indicatoren

- We werken optimaal en transparant samen met ROVA en inwoners. De resultaten meten we door middel van de maandelijkse beeldschouwrapportage en daarnaast voeren we maandelijks gesprekken over verbetermaatregelen.
- We monitoren het aantal (klacht)meldingen ten aanzien van de beeldkwaliteit.

Wat is het resultaat?

- We werken optimaal en transparant samen met ROVA en inwoners. De resultaten meten we door middel van de maandelijkse beeldschouwrapportage en daarnaast voeren we maandelijks gesprekken over verbetermaatregelen. Uit de beeldschouwrapportages blijkt dat ROVA op ruim 90% van de metingen voldoet aan de afgesproken beeldkwaliteit. Daar waar afwijkingen worden geconstateerd, worden deze aangepakt.
- We monitoren het aantal (klacht)meldingen over de beeldkwaliteit, de werkzaamheden in de openbare ruimte en de genomen maatregelen. ROVA heeft in 2025 gemiddeld 277 meldingen per maand afgehandeld in Winterswijk.

3.2 Klimaat, water en milieu

Ambitie

Samen met inwoners en ondernemers zorgen we voor een schone leefomgeving. We waarborgen een optimale milieukwaliteit en richten ons op de basisvoorwaarden gezond, schoon en veilig. Voor het onderhoud van de riolering maken we transparante keuzes op basis van een risicoafweging. Om in de toekomst gezond en veilig te kunnen wonen, verkleinen we de kans op wateroverlast, droogte en hittestress.

Relevante documenten:

- Water- en Rioleringsprogramma 2024-2028.
- Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda (raadsbesluit september 2022).
- Huishoudelijk grondstoffenbeleid Winterswijk 2024-2030 (raadsbesluit februari 2024).
- Afvalstoffenverordening Winterswijk 2015.
- Uitvoeringsbesluit afvalstoffenverordening Winterswijk 2018.

Doelstellingen

We voeren noodzakelijke projecten uit op het gebied van milieu

Activiteiten

Sanering stortplaats WAL

De deklaag van de voormalige stortplaats WAL (tussen de Driemarkweg en de Vreehorstweg, ter hoogte van Vreehorstweg 43) is te dun en voldoet niet aan de wettelijke eisen. Daarom hebben we een saneringsplan opgesteld. De sanering wordt gefaseerd uitgevoerd (in 2024 en 2027) vanwege de beschermde dieren op de WAL. Naast de deklaag wordt ook de Japanse duizendknoop aangepakt, de waterafvoer verbeterd en de WAL heringericht.

Kwaliteit (toelichting)

Er zijn afspraken gemaakt met de provincie over de uitvoering. De provincie voert regie over de sanering. De werkzaamheden van de eerste fase van de sanering zijn in 2025 afgerond.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

De eerste fase van de sanering is gereed, de beplanting is in het vierde kwartaal van 2025 afgerond. In de tweede helft van 2026 worden de voorbereidingen voor de tweede fase gestart.

Tijd (indicator)



Project sanering wegverkeerslawaaï

Door de autonome groei van het wegverkeer ervaren bewoners langs drukke wegen geluidsoverlast van het verkeer. In het verleden zijn daarom 177 woningen aangemeld bij het Rijk voor geluidssanering. De gemeente voert de sanering van het wegverkeerslawaaï uit met subsidie van de rijksoverheid.

Kwaliteit (toelichting)

We hebben het concept saneringsprogramma ter inzage gelegd. De ontvangen reacties zijn verwerkt in het definitieve saneringsprogramma. Dit programma wordt in het eerste kwartaal van 2026 vastgesteld.

Vervolgens moet het geluidsniveau in de woningen worden bepaald. Op basis van deze informatie wordt duidelijk welke woningen daadwerkelijk voor maatregelen in aanmerking komen.

Voor de voorbereiding (inclusief het bepalen van de binnenniveaus) hebben wij subsidie ontvangen. Voor de woningen met een te hoog binnenniveau vragen wij opnieuw subsidie aan voor de uitvoering van de gevelmaatregelen.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Eind 2025 is duidelijk geworden dat het definitieve saneringsplan nog enkele omissies bevatte; deze zijn hersteld. Hierna is in februari het gecorrigeerde saneringsplan opnieuw door ons vastgesteld.

Nadat ook de rijksoverheid een besluit heeft genomen over het saneringsprogramma, kunnen de besluiten van het college en de rijksoverheid worden gepubliceerd. Tegen het rijksbesluit kan bezwaar worden aangetekend. Na afhandeling van de eventuele bezwaren wordt opdracht verleend voor het onderzoek naar de geluidsniveaus in de woningen.

Tijd (indicator)



Indicatoren

In (beeld)schouwrapportages legt ROVA verantwoording af over de geleverde prestaties. Het gaat hier om behaalde resultaten op het gebied van het beheer van de buitenruimte, maar ook op het gebied van de afvalinzameling. Deze rapportages geven onder meer inzicht in:

- Het aantal meldingen over de buitenruimte: groen, wegen, water, verlichting et cetera.
- De inzamelprestaties: de ingezamelde hoeveelheid kilogram per inwoner, verdeeld over de fracties restafval, gft, pmd en papier.
- Het aantal klachten over de afvalinzameling. Uitgangspunt is niet meer dan 2,0 klachten per 1.000 aansluitingen.
- Daarnaast monitoren we de voortgang van de maatregelen en acties zoals benoemd in de uitvoeringsagenda van de klimaatstrategie, die tot en met 2027 wordt uitgevoerd.

Wat is het resultaat?

In 2025 heeft ROVA in totaal 2.333 meldingen ontvangen. Dit komt neer op een gemiddelde van 194 meldingen per maand. Dit ligt hoger dan het aantal meldingen in 2024 (1.772) en wordt verklaard door de gevolgen van de storm van 2 juli 2025.

De landelijke VANG-doelstelling afval gescheiden inzamelen lag voor het jaar 2025 op 75%. Winterswijk heeft deze doelstelling, evenals voorgaande jaren, ruimschoots gehaald met 85%. de VANG-doelstelling ten aanzien van de hoeveelheid restafval per inwoner was gesteld op max. 100 kg. per inwoner. Winterswijk heeft deze doelstelling gehaald met 56 kg. per inwoner.

ROVA heeft in 2025 146 klachten geregistreerd. Het gemiddeld aantal aansluitingen in 2025 bedroeg 13.212. Het aantal klachten per 1.000 aansluitingen is hiermee ruim overschreden.

Het centrum is in 2025 verder ontsteend en er is groen toegevoegd. Dit zorgt voor een betere afvoer van water en vermindering van hittestress. Daarnaast zijn in 2025 vijf tuincoaches (vrijwilligers) opgeleid die inwoners advies geven over het vergroenen van hun tuin en ook enkele planten hiervoor verstrekken.

3.3 Duurzaamheid en milieu

Ambitie

Winterswijk wil dat de huidige kwaliteiten - klimaat, biodiversiteit, cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke voorraden - ook beschikbaar zijn voor volgende generaties. Duurzaamheid gaat over het beschermen en behouden van deze waarden. Omdat we de gevolgen ondervinden van de verandering van het klimaat, is het ook een ambitie om ons daarop voor te bereiden. In 2050 is Winterswijk klimaatneutraal, energieneutraal en circulair.

Relevante documenten:

- Akkoord van Groenlo
- Uitvoeringsagenda duurzaamheid januari 2019
- RES 1.0

Doelstellingen

We wekken in 2030 voldoende duurzame energie op voor de doelstelling van een energieneutraal gebouwde omgeving in 2030

Activiteiten

We zijn bereikbaar in ons Centrum Duurzaam Winterswijk

Het Centrum Duurzaam Winterswijk is een kennis- en inspiratiecentrum op het gebied van duurzaamheid. Via de thema's energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit, kringlopen en cultuurhistorie wordt duurzaamheid op een laagdrempelige manier zichtbaar, tastbaar en beleefbaar gemaakt. Vanuit het centrum helpen we mensen onder meer met subsidies en leningen. Het Centrum Duurzaam Winterswijk is tevens ons energieloket.

Kwaliteit (toelichting)

In het Centrum Duurzaam Winterswijk ontvingen we in 2025 1.126 bezoekers; dit is iets lager dan het doel van gemiddeld 120 bezoekers per maand. Ook het aantal bezoekers op het platform Duurzaam Winterswijk was met 8.561 digitale gebruikers lager dan begroot. Het doel was 1.000 per maand.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

De uitvoering vond in heel 2025 plaats.

Tijd (indicator)



Uitvoering RES 1.0

In de RES 1.0 is afgesproken dat het regionale bod bestaat uit grootschalige zon op daken (0,35 TWh) en grootschalige opwek op land (1 TWh). Voor Winterswijk betekent dit dat we aan beide werken. Over zon op bedrijfsdaken wordt elders gerapporteerd. De plannen voor grootschalige opwek op land passen in ons beleidskader zonneparken en zonnevelden. Het gaat hier op dit moment over de realisatie van 120 ha voor Winterswijk. Ondertussen werken we in regionaal verband aan de RES 2.0.

Kwaliteit (toelichting)

Samen met de RES-partners realiseren we de opwek die is afgesproken voor het doel in 2030. Ook werken we aan de RES 2.0.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Samen met onze partners in de regio werken we aan de realisatie van de RES-doelen. De vaststelling van de RES 2.0 is gepland in het eerste kwartaal van 2026.

Tijd (indicator)



Realiseren zonnepanelen op bedrijfsdaken

Ook in 2025 gaan we door met de plannen voor zonnepanelen op bedrijfsdaken. Dit gaat om bedrijven met een kleinzakelijke aansluiting. Samen met ondernemers kijken we welke aandachtspunten er in hun situatie zijn. Dit gaat dan om de mogelijkheden voor het dak, subsidies en leenmogelijkheden, offertevergelijkingen en andere vraagstukken. Omdat er momenteel onzekerheden zijn over onderwerpen als teruglevering, tarieven en netcapaciteit, is het des te belangrijker dat we ondernemers helpen.

Kwaliteit (toelichting)

De uitvoering is zo goed als stil komen te liggen door problematiek rond netcongestie en het afschaffen van de salderingsregeling.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

De uitvoering vond in heel 2025 plaats, maar de resultaten bleven uit.

Tijd (indicator)



Opstellen warmteprogramma

In de Transitievisie Warmte staat beschreven hoe we gebouwen klaarmaken voor de toekomst. Hiervoor wordt een plan van aanpak gemaakt. In Winterswijk ontbreekt een bron voor grootschalige warmteopwekking die we kunnen inzetten voor verwarming. Dit betekent dat we voor het grootste deel uitgaan van vervanging van gasketels door warmtepompen op elektriciteit. We zetten ons ervoor in dat zoveel mogelijk woningen transitiegereed worden gemaakt. We maken hiervoor gebruik van rijkssubsidies in het kader van de aanpak van slechte energielabels. De mogelijkheden voor waterstof ten behoeve van monumenten en de andere kansen op dit gebied houden we in de gaten.

Kwaliteit (toelichting)

We richten ons op het doelmatig inzetten van subsidies voor het aanpakken van woningen met slechte labels. Inmiddels zijn we ook gestart met het opstellen van een warmteprogramma voor Winterswijk.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Het inzetten van de subsidie gaat via het Centrum Duurzaam Winterswijk. De Transitievisie Warmte pakken we op via het warmteprogramma.

Tijd (indicator)



Evaluatie moratorium windenergie

Op 29 juni 2017 is in de raad een moratorium op windturbines ingesteld. Afgesproken is dat dit besluit vanaf 1 januari 2023 periodiek wordt geëvalueerd.

Kwaliteit (toelichting)

Het debat over het moratorium vindt in het eerste kwartaal van 2026 plaats.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

De evaluatie is inmiddels gestart. Dit proces loopt volgens de planning die is vastgesteld in het plan van aanpak.

Tijd (indicator)



Doelstellingen

We willen duurzaamheid bereikbaar en betaalbaar maken voor iedereen

Activiteiten

Verduurzamen woningen als onderdeel bestrijden energietoelichting

We helpen inwoners om hun energierekening omlaag te brengen. Dit doen we door onderstaande maatregelen:

- De aanpak met energieconciërges en 'energiebespaarmaatjes' gaan we in 2026 continueren. Samen met andere organisaties helpen we inwoners met energietoelichting om energie te besparen en hun woning te verduurzamen.
- We bieden ondersteuning via het Centrum Duurzaam Winterswijk.
- We ondersteunen door middel van subsidies en regelingen.

Kwaliteit (toelichting)

In 2025 is er ruim € 160.000 uitgegeven aan subsidies voor energietoelichting. In totaal 30 inwoners hebben hun koopwoning kunnen verduurzamen, 80 inwoners hebben advies gekregen over energiebesparing in de woning en zijn voorzien van kleine energiebesparende maatregelen. 57 inwoners hebben een witgoedapparaat kunnen vervangen door een zuinig apparaat.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

De uitvoering vond in heel 2025 plaats.

Tijd (indicator)



Indicatoren

- Gemiddeld bezoeken 120 mensen per maand ons Centrum Duurzaam Winterswijk.
- Gemiddeld hebben we iedere maand 1.000 digitale bezoekers op ons Platform Duurzaam Winterswijk.

Wat is het resultaat?

In 2025 is verder gewerkt aan een duurzame en energiezuinige gemeente. Het Centrum Duurzaam Winterswijk ontving 1.126 bezoekers en het digitale platform werd 8.561 keer geraadpleegd.

Ter ondersteuning van inwoners is ruim € 160.000 aan energie-armoede subsidies verstrekt. Hiermee zijn 30 woningen verduurzaamd en hebben 80 inwoners energiebesparingsadvies en kleine maatregelen ontvangen. Er zijn 57 energiezuinige witgoedapparaten aangeschaft.

Via de Lokale Aanpak Isolatie is ca. € 325.000 ingezet voor de verbetering van 235 woningen. Daarnaast zijn 45 duurzaamheidsleningen verstrekt voor in totaal ruim € 1 miljoen.

3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen

Ambitie

We willen dat Winterswijk een aantrekkelijke plaats is om te wonen, te werken en te recreëren. Daarbij streven we naar een stabiele bevolkingsomvang die de basis vormt voor het in stand houden van het voorzieningenniveau. Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk en verdient een aanpak waarbij we de handen ineenslaan. In de buurtschappen streven we naar behoud van leefbaarheid en een vitale omgeving. In het centrum komen wonen en culturele functies samen, waarbij ontmoeten, ontdekken en ontplooiing voorop staan. Nieuwe ontwikkelingen krijgen de ruimte, met behoud van kwaliteit van de leefomgeving.

Relevante documenten:

- Woonvisie gemeente Winterswijk 2020-2025
- Volkshuisvestelijk afwegingskader woningbouw Winterswijk 2023-2026
- Structuurvisie kom Winterswijk 2010-2020
- Ontwerp-omgevingsvisie kom Winterswijk
- Groenstructuurplan Winterswijk
- Omgevingsvisie buitengebied
- Beleidsvisie landschap en biodiversiteit
- Centrumvisie 2021

Doelstellingen

We bereiden de organisatie voor op de nieuwe wetten in de fysieke leefomgeving

Activiteiten

We werken volgens de Omgevingswet

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht geworden. Voor de inwerkingtreding moet er een Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) zijn ingeregeld. Verder bereiden we de organisatie voor op het werken volgens de wet, zowel op juridisch en technisch gebied als op het gebied van dienstverlening, participatie, houding en gedrag.

Kwaliteit (toelichting)

In 2025 is gewerkt volgens de Omgevingswet, zowel op juridisch en technisch gebied als op het gebied van dienstverlening, doorlooptijden, participatie, houding en gedrag.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

In 2025 heeft het college een transitiestrategie voor het omgevingsplan vastgesteld. Hierin staat beschreven hoe het college voor 1 januari 2032 tot een volledig gebiedsdekkend omgevingsplan wil komen. Daarnaast heeft het ontwerp voor het eerste wijzigingsbesluit ter inzage gelegen. De eerste gebiedsgerichte wijziging voor de verblijfsrecreatie is voorbereid en wordt naar verwachting in het tweede kwartaal van 2026 ter inzage gelegd. De ontwerp-omgevingsvisie heeft van 3 september tot 24 oktober 2025 ter inzage gelegen.

Tijd (indicator)



Doelstellingen

We maken plannen en voeren deze uit voor specifieke vraagstukken zoals WoooW, Steengroeve en Ribeslocatie

Activiteiten

Ribeslocatie

Gemeente Winterswijk is eigenaar van een perceel aan de Ribeslaan, de locatie waar een basisschool was gesitueerd. In 2015 is deze basisschool gefuseerd en heeft gemeente Winterswijk de grond terug in eigendom gekregen. Tot op heden is geen andere invulling voor de Ribeslocatie gerealiseerd. In 2025 wordt verder gewerkt aan de herontwikkeling van de Ribeslocatie. Een plan voor woningbouw wordt voorbereid.

Kwaliteit (toelichting)

Uitgangspunt is dat de ontwikkeling door een externe partij wordt uitgevoerd, binnen de gestelde kaders (betaalbaarheid). Om het proces te versnellen en het beste resultaat te kunnen behalen, hebben we in september 2025 de selectieprocedure voor een ontwikkelaar opgestart.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

In oktober hebben we een ontwikkelaar geselecteerd. In overleg met de ontwikkelaar worden de vervolgstappen voorbereid.

Tijd (indicator)



Gebiedsontwikkeling De Morse (voorheen Gaudium)

De gemeente Winterswijk is eigenaar van het pand aan de Laan van Hilbelink 32 waarin een weverij is gevestigd. Het aangrenzende pand aan de Laan van Hilbelink 28 (De Hazewind) is opgekocht door een ontwikkelaar die woningen in dit pand wil realiseren. Er zijn ontwikkelingen die vragen om een integrale visie voor dit gebied.

Kwaliteit (toelichting)

Er ligt een concreet initiatief om de cultuurhistorisch waardevolle voormalige textielfabriek De Hazewind aan de Laan van Hilbelink 28/Morsestraat 32-34 te transformeren tot een woongebouw met 26 appartementen.

Door de milieudruk van meerdere omliggende bedrijven, kunnen we op dit moment geen medewerking verlenen aan dit initiatief. Er kan namelijk geen goed woonklimaat worden gerealiseerd. Met het bedrijf dat grenst aan de ontwikkellocatie zijn onderhandelingen gaande om het bedrijf te verplaatsen naar een andere locatie. Hierdoor ontstaat er ruimte voor nieuwe functies in het pand dat eigendom is van de gemeente. Ook is er mogelijk voldoende milieu-ruimte om medewerking te kunnen

verlenen aan het transformatieplan van De Hazewind. Het gebied De Morse (van oudsher textielindustrie) is mede door de ligging aan de Whemerbeek geschikt voor een combinatie van functies: wonen, werken, bedrijvigheid en voorzieningen. Inzetten op gemengde functies voor de toekomst sluit aan bij de bestaande dynamiek in het gebied én biedt de condities voor een nieuw woon- en leefmilieu waar Winterswijk op dit moment nog geen tot weinig aanbod in heeft.

Vanwege de actuele ontwikkelingen is het gewenst om voor dit gebied een ontwikkelvisie op te stellen en daarbij de omliggende gebieden mee te nemen.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

De noodzaak voor het opstellen van de ontwikkelvisie is sterk afhankelijk van de hierboven genoemde bedrijfsverplaatsing. In 2025 is er al een principeovereenkomst bereikt over de bedrijfsverplaatsing. We starten met het opstellen van de ontwikkelvisie voor De Morse zodra er definitief zekerheid is over de bedrijfsverplaatsing. We gaan ervan uit dat de koopovereenkomst voor de nieuwe locatie in het eerste kwartaal van 2026 wordt ondertekend. De start voor het opstellen van de gebiedsvisie De Morse staat gepland voor het tweede kwartaal van 2026.

Tijd (indicator)



Realiseren van een dienstencentrum in Gaxel, samen met Stadt Vreden

Om het grensoverschrijdend werken en ondernemen tussen Nederland en Duitsland te bevorderen, wordt er op de grens een dienstencentrum gerealiseerd. De gemeenten Winterswijk en Vreden zijn gezamenlijk de initiatiefnemers voor deze planontwikkeling.

Kwaliteit (toelichting)

De geselecteerde ontwikkelaar heeft aangegeven dat het niet mogelijk is tot een haalbare exploitatie te komen. Samen met Stadt Vreden bekijken we nu op welke wijze het project kan worden voortgezet. Wij houden beide gemeenteraden op de hoogte van de aanpak en de voortgang.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Omdat er op dit moment geen concrete ontwikkelaar is voor de uitwerking van de plannen, is onduidelijk op welke termijn de plannen uitgevoerd gaan worden. Als meer duidelijk is over de aanpak en voortgang, informeren wij samen met Stadt Vreden beide gemeenteraden.

Tijd (indicator)



Revitalisering Dennenoord

We werken aan de afronding van de revitalisering van het terrein Dennenoord.

Kwaliteit (toelichting)

De uitvoering van de revitalisering loopt en wordt zorgvuldig afgestemd met de verschillende betrokkenen.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

We hebben het eerste deel van de beplanting in het voorjaar van 2025 aangeplant. De bedoeling was dat de overige beplanting in het najaar van 2025 zou worden gerealiseerd. Dit is door weersomstandigheden verschoven naar het eerste kwartaal van 2026.

In 2025 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State ons in het gelijk gesteld. Nu hierover duidelijkheid is, kunnen we de revitalisering Dennenoord afronden.

Tijd (indicator)



Woningbouw Narcisstraat

Dit gebied als geheel vraagt om een kwaliteitsimpuls. De gemeente heeft een grondpositie in het gebied bij de Misterweg/Hyacinthstraat. Wij werken mee met een door een ontwikkelaar ingediende aanvraag voor woningbouw.

Kwaliteit (toelichting)

De planontwikkelaar heeft het woningbouwplan uitgewerkt. Op basis hiervan hebben we in december 2023 de bestemmingsplanprocedure opgestart. Het bestemmingsplan is op 28 mei 2025 door de gemeenteraad vastgesteld. Hierop is een beroep ingediend bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

De gemeenteraad heeft het bestemmingsplan op 28 mei 2025 vastgesteld. Er is een beroep ingesteld tegen het bestemmingsplan; wij verwachten dat dit tot vertraging van de uitvoering leidt.

We zijn in overleg met de bezwaarmaker en projectontwikkelaar, waarbij we proberen tot een gezamenlijke oplossing te komen. Mocht er geen overeenstemming worden bereikt, dan moet de procedure bij de Raad van State worden afgewacht.

Tijd (indicator)



Omgevingsvisie bebouwde kom Winterswijk

De Omgevingswet schrijft voor dat iedere gemeente op 1 januari 2027 een omgevingsvisie moet hebben vastgesteld. De gemeente Winterswijk heeft een ontwerp-omgevingsvisie voor de bebouwde kom opgesteld. Deze visie laat zien hoe ons dorp zich tot 2040 kan ontwikkelen en geeft richting aan wonen, werken, voorzieningen, economie, natuur, mobiliteit en leefbaarheid. De visie is samen met inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties gemaakt.

Kwaliteit (toelichting)

In april 2024 zijn het Verhaal van Winterswijk en de startnotitie vastgesteld door de raad. Daarnaast hebben we in april 2025 de discussienota opgeleverd en heeft de raad aan de hand van moties richting gegeven aan de verdere uitwerking van de omgevingsvisie. Op 26 augustus 2025 hebben wij de ontwerp-omgevingsvisie vrijgegeven voor inzage. De ontwerp-omgevingsvisie heeft van 3 september tot en met 14 oktober ter inzage gelegen.

Daarnaast is op 29 september een omgevingsvisiemarkt georganiseerd waar inwoners en stakeholders vragen konden stellen over de visie. Naar aanleiding van de zienswijzeperiode is de ontwerp-omgevingsvisie op een aantal punten aangepast en is er een nota van zienswijzen opgesteld. De omgevingsvisie wordt op 15 januari 2026 in de raadscommissie besproken en op 29 januari ter vaststelling aangeboden aan de raad.

Ter afronding van dit proces is gestart met een evaluatie ten behoeve van het vervolgproces: de samenvoeging van de omgevingsvisie buitengebied en omgevingsvisie kom. Het doel van de evaluatie is om met elkaar scherp te krijgen welke lessen we hebben geleerd, zodat we toekomstige processen kunnen verbeteren. Daarnaast biedt de evaluatie waardevolle informatie voor het nieuwe college en de nieuwe raad. De nieuwe raad stelt de startnotitie vast waarin de kaders worden vastgelegd voor de samenvoeging tot één integrale omgevingsvisie.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

De omgevingsvisie moet volgens de wet op 1 januari 2027 gereed zijn. De verwachting en ervaring is dat het niet gaat lukken om voor januari 2027 tot één integrale omgevingsvisie te komen. Tevens zijn er geen sancties aan het niet halen van de wettelijke streefdatum van januari 2027.

De omgevingsvisie kom wordt in januari 2026 ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd.

Tijd (indicator)



Gebiedsontwikkeling de Steengroeve

We werken aan een gebiedsontwikkeling rondom de Steengroeve. Onderdeel hiervan is de ontwikkeling van het museaal concept Terra Temporalis.

Kwaliteit (toelichting)

Het ontwerpbestemmingsplan is in december 2023 ter inzage gelegd. Er zijn zienswijzen op binnengekomen. Door de nieuwe jurisprudentie over stikstof van eind 2024 en begin 2025 en de reactie daarop van de provincie, is onduidelijkheid ontstaan over de haalbaarheid en de planning van het bestemmingsplan. Als de door de provincie aangekondigde zonering doorgaat, hangt het van de maatregelen binnen die zone af wat de consequenties zijn voor de gebiedsontwikkeling. Met name voor Sibelco, het bedrijf dat de groeve exploiteert. Ook voor Terra Temporalis, de stichting die het Steengroevemuseum wil realiseren, is onzekerheid ontstaan. Tegelijkertijd heeft de stichting inmiddels in afstemming met de provincie de weg ingeslagen naar een fasering in tweeën:

1. Realisatie van de educatieve functies.
2. Realisatie van het museum.

De stichting heeft ook de eerste toezegging voor een subsidie binnen. Een van de voorwaarden is dat de planologische procedure snel helderheid biedt.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

We zetten de planologische procedure door. Daarvoor is in 2025 gestart met de voorbereidende werkzaamheden. Deze werkzaamheden richtten zich met name op de actualisatie van de stukken op de onderdelen stikstof, de verplichte onderzoeken en het beantwoorden van de ingediende zienswijzen.

Tijd (indicator)



Uitvoering project WoooW - gebiedsontwikkeling het Weurden

WoooW staat voor Winterswijk ontmoet, ontdekt en ontplooit. Het WoooW-projectgebied ligt aan één van de aanloopstraten ('t Weurden) in het centrum van Winterswijk, waar winkelleegstand en verpaupering dreigde. Daarom heeft de gemeente de afgelopen jaren een aantal woon-winkelpanden aangekocht om het gebied op te knappen en nieuwe impulsen te geven.

Kwaliteit (toelichting)

We geven uitvoering aan het raadsbesluit van juni 2023. Daarin is het voorkeursscenario van de raad vastgelegd. Het maakt ontwikkelingen mogelijk aan 't Weurden (winkels plus woningen), de Spoorstraat (nieuw cultuurgebouw), bij Boogie Woogie (wonen) en aan 't Weurden - Dingstraat - Weverstraat (wonen, supermarkt en parkeren centrum).

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Op twee van de vier te ontwikkelen locaties is de voortgang sterk afhankelijk van de gemeentelijke begroting. Die is voorlopig ontoereikend om de ontwikkelingen op die plekken verder te brengen. Het betreft de locatie voor een nieuw cultuurgebouw aan de Spoorstraat, en de locatie van de huidige Boogie Woogie.

In 2025 hebben we voor de twee andere plekken stappen gezet. Voor de Plus-locatie is er mondelinge overeenstemming bereikt over het toekomstige eigendom. We werken aan een intentieovereenkomst om dit vast te leggen. Voor de winkels met woningen in het voetgangersgebied van 't Weurden hebben we de ontwikkelstrategie aangepast. In 2025 zijn we gestart met de voorbereidingen voor de verkoop middels de Didam-publicatie. De procedure hiervoor starten we in het eerste kwartaal 2026 op.

Tijd (indicator)



Afdekken kleiput

We ronden het afdekken van de kleiput af.

Kwaliteit (toelichting)

In de klankbordgroep zijn verschillende varianten voor de afronding van de kleiput behandeld. Uiteindelijk ligt er sinds november 2025 een gezamenlijk gedragen inrichtingsvoorstel. Dit voorstel leggen we in februari 2026 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voor.

Waterschap Rijn en IJssel is vertegenwoordigd in de klankbordgroep, maar moet nog wel formeel beoordelen en beslissen of de varianten kunnen worden uitgevoerd binnen de kaders van de 'Nota bodembeheer verondiepen kleiput Driemarkweg Winterswijk'. Op 21 november 2025 hebben we hierover bestuurlijk overleg gehad met het waterschap.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

De gemeenteraad neemt in februari 2026 een besluit over het inrichtingsvoorstel. Dit is later dan in de begroting is aangegeven.

Tijd (indicator)



Programma bouwen aan Winterswijk

Speerpunt van ons beleid blijft de instandhouding van het voorzieningenniveau. Om financieel verantwoord onze voorzieningen in stand te kunnen houden, verhogen we de bestemmingsreserve die hiervoor dit jaar voor het eerst in de begroting is opgenomen: van € 2 miljoen naar € 10 miljoen. We veranderen de naam in bestemmingsreserve Instandhouding voorzieningen.

De reserve is bedoeld voor investeringen die nodig zijn om voorzieningen open te houden en activiteiten voort te zetten, met name wanneer problemen ontstaan door achterstallig onderhoud aan bestaande gebouwen. Nieuwbouw voor zwembad Jaspers, Theater De Storm en Boogie Woogie is voorlopig niet aan de orde, omdat daarvoor de middelen ontbreken. Daarom is de reserve gericht op het kopen van tijd: vijf tot tien jaar continuïteit in gebouwen die langer bruikbaar moeten blijven. Verder zijn we scherp op ons opdrachtgeverschap en het eigendom van de gebouwen.

Kwaliteit (toelichting)

Onze huidige financiële situatie maakt nieuwbouw voor voorzieningen als Boogie Woogie, Theater De Storm en zwembad Jaspers niet mogelijk. We hechten echter wel belang aan deze voorzieningen en koersen daarom op instandhouding. Hiervoor is de bestemmingsreserve verhoogd van € 2 miljoen naar € 10 miljoen.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

De eerste twee aanvragen die een beroep doen op deze reserve, die van zwembad Jaspers en Theater De Storm, zijn in 2025 door de raad goedgekeurd. De renovatie van zwembad Jaspers is praktisch geheel afgerond en de eerste fase van de renovatie van Theater De Storm is uitgevoerd.

Tijd (indicator)



De Rikker

We werken aan woningbouw op het nog onbebouwde gedeelte van de Rikker.

Kwaliteit (toelichting)

Het bestemmingsplan is onherroepelijk geworden met ingang van 13 februari 2025 en daarmee afgerond.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Aanvragen voor een omgevingsvergunning kunnen worden ingediend en getoetst aan het onherroepelijke plan en volgens de reguliere procedure in behandeling worden genomen. Op dit moment zijn er al meerdere aanvragen in behandeling genomen.

Tijd (indicator)



Bestemmingsplan uitbreiding Het Winkel

We behandelen het initiatief tot uitbreiding van camping Het Winkel.

Kwaliteit (toelichting)

Aangezien er geen voorstel voor de verdere ontwikkeling van Het Winkel is ingediend, komt deze activiteit voorlopig te vervallen. De initiatiefnemer kan onder de Omgevingswet een nieuw verzoek tot wijzing van het omgevingsplan indienen.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

De start hangt af van het moment waarop de initiatiefnemer een nieuw voorstel indient onder de Omgevingswet

Tijd (indicator)



Gebiedsontwikkeling recreatiegebied 't Hilgelo

We behandelen een door Leisurelands BV ingediende aanvraag ter ontwikkeling van recreatiegebied 't Hilgelo. Het plan is gericht op een bestemming van bestaande functies (zandwinning, dagrecreatie, natuur et cetera) en een versterking van de recreatieve mogelijkheden binnen dat gebied. In hoofdzaak gaat het daarbij om een uitbreiding van verblijfsrecreatie en horeca.

Kwaliteit (toelichting)

Het doel van dit project is een toekomstbestendige ontwikkeling van recreatiegebied 't Hilgelo. We streven naar een ruimtelijk-planologisch kader, waarbinnen de bestaande functies en beoogde ontwikkelingen plek krijgen. In de zomer van 2023 is door het college een voorontwerpbestemmingsplan (conceptplan) ter inzage gelegd. Er zijn achttien inspraakreacties ingediend die de verschillende belangen in beeld hebben gebracht (formele participatie). De initiatiefnemer heeft een vervolg gegeven aan de participatie en heeft nu een conceptverzoek voor wijziging van het omgevingsplan ingediend.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Het conceptverzoek voor wijziging van het omgevingsplan is in oktober 2025 behandeld in de Omgevingskamer. Aan de initiatiefnemer is teruggekoppeld op welke onderdelen het plan nog aanpassing behoeft. We wachten nu op de aanpassingen, zodat het plan verder in procedure kan.

Tijd (indicator)



Herontwikkeling Groenloseweg 60-locatie De Harmonie

We behandelen het initiatief tot herontwikkeling van de locatie van De Harmonie (Groenloseweg 60) van horeca naar wonen.

Kwaliteit (toelichting)

Na overleg met initiatiefnemers is er in 2025 een wijziging van het omgevingsplan voorbereid om de herontwikkeling mogelijk te maken. Het ontwerpwijzigingsbesluit heeft eind 2025 ter inzage gelegen.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Het plan is meegenomen in de 'Wijziging omgevingsplan gemeente Winterswijk 2025-1'. We verwachten deze wijziging in het tweede kwartaal van 2026 ter vaststelling voor te leggen aan de gemeenteraad.

De initiatiefnemer is bezig met de voorbereidingen voor de aanvraag van de omgevingsvergunning.

Tijd (indicator)



Doelstellingen

We realiseren een toekomstperspectief in het buitengebied

Activiteiten

Uitvoeren project LEADER

We geven uitvoering aan LEADER-projecten. LEADER is een subsidieregeling die is bedoeld voor projecten gericht op het versterken van het landelijk gebied, door het behoud van de leefbaarheid van het platteland, het versterken van de sociale cohesie en het behouden/versterken van het voorzieningenniveau.

Kwaliteit (toelichting)

Stichtingen, verenigingen, organisaties en bedrijven kunnen gebruikmaken van LEADER-subsidies. LEADER is een onderdeel van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Initiatiefnemers worden bij hun aanvraag ondersteund door de Lokale Actiegroep (LAG). De LAG bestaat uit lokale leden (inwoners) en een projectleider. Alle aanvragers geven een verplichte pitch aan de LAG over hun project. De LAG adviseert Gedeputeerde Staten over het beschikbaar stellen van financiering.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

De uitvoering van LEADER- projecten heeft een looptijd van 2024-2028. Er zijn meerdere voorstellen gepresenteerd aan de Lokale Actiegroep (LAG), onder andere het Steengroevemuseum en StalHuisStegge in Meddo. Ook zijn er meerdere voorstellen besproken met de LEADER-coördinator: Ontmoetingsplek Corle, Lappenschaar, Landgoed Sellink, Speeltuin Rozenstraat en MeeWonen Winterswijk. Voor de goedkeuring ervan zijn we afhankelijk van de beslissing van de LAG. Wat de uitvoering betreft zijn we afhankelijk van derden.

Deze voorstellen zijn nog niet in uitvoering. We stellen daarom voor de budgetten door te schuiven naar 2026.

Tijd (indicator)



We voeren het programma Vitaal Platteland uit door middel van een gebiedsgerichte aanpak.

Het buitengebied van Winterswijk heeft te maken met uitersten: extreme droogte, stikstofnormen voor vier Natura 2000-gebieden, ruimtevraag vanuit de energietransitie, een kwetsbaar cultuurlandschap en bekenstelsel, en een sterke terugloop van het aantal boeren. Deze situatie is een bedreiging voor het waardevolle agrarische cultuurlandschap en de leefbaarheid.

Samen met de Stichting Waardevol Cultuurlandschap Winterswijk (WCL) is in 2020 het programma Vitaal Platteland opgesteld. Dit programma is gericht op het behoud van de waardevolle natuur en cultuur, en het realiseren van een economisch, sociaal en ecologisch toekomstperspectief voor iedereen die in het buitengebied woont, werkt en recreëert.

Kwaliteit (toelichting)

De intentieovereenkomst en startnotitie zijn in januari 2023 vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe de drie overheden (provincie, waterschap en gemeente) en de gebiedspartijen willen samenwerken in de gebiedsaanpak Vitaal Platteland. Het doel is te komen tot een economisch, sociaal en ecologisch perspectief voor de mensen die in het gebied wonen en werken, nu en in de toekomst. Concreet wordt dit een gebiedsplan, een 'Winterswijks bod'.

Door een herijking van het proces en de actualiteit rond de stikstofproblematiek, is de insteek van de gebiedsaanpak veranderd van een proces/project naar een programma. De programmatische aanpak biedt ruimte om meerdere projecten te starten die bijdragen aan een vitaal landelijk gebied, terwijl er ook naar een overkoepelend gebiedsplan wordt toegewerkt. Het doel is een breed gedragen plan, waarin ook is vastgelegd hoe maatregelen ten behoeve van stikstofreductie en natuurherstel in Winterswijk worden geborgd. Wanneer dit slaagt, ziet de provincie af van strokenbeleid rond Winterswijkse Natura 2000 -gebieden.

Op 16 december 2025 hebben Gedeputeerde Staten van de provincie, het Dagelijks Bestuur van het waterschap en het college van B&W van de gemeente het conceptgebiedsplan 0.1 vastgesteld. Hierbij hebben ze de intentie uitgesproken om samen een interbestuurlijk programma uit te werken. Vitaal Platteland wordt hierbij voortgezet als Gebiedsontwikkeling Winterswijk.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Volgens de oorspronkelijke planning levert het proces eind 2024 het gebiedsplan op. Tijdens de uitvoering van het proces hebben we te maken met onzekerheid over de kaders vanuit het Rijk. Ook zien we dat het pionierswerk, de nieuwe gebiedsgerichte aanpak, veel vraagt van iedereen die erbij betrokken is. Het vergt een andere manier van samenwerking tussen de overheden en gebiedspartijen, waardoor het soms twee stappen vooruit en een stap achteruit is.

De actualiteit rond stikstof heeft de urgentie van het proces onderstreept en heeft geresulteerd in een versnelling. Ook heeft de provincie aangegeven dat Winterswijk (naast de Veluwe) prioritair is, en daarom zijn er gelden beschikbaar gesteld voor de uitvoering. Deze gelden worden gedeeltelijk ingezet voor het opzetten van een eigen team Gebiedsontwikkeling Winterswijk binnen de gemeente. In 2025 en 2026 werken we volgens de nieuwe planning in stappen toe naar een plan. Als dit wordt goedgekeurd, werken we tot en met 2028 een uitvoeringsprogramma uit voor de langere termijn.

De eerste stap, het gebiedsplan 0.1, is volgens planning op 16 december 2025 vastgesteld. Binnen enkele maanden volgt besluitvorming over gebiedsplan 1.0. Parallel aan de besluitvorming en het opstellen van het programma worden al concrete projecten uitgevoerd. Het eerste grote deelproject, Woold & Limbeek, is van start gegaan.

Tijd (indicator)



Doelstellingen

We realiseren voldoende woningaanbod waar voor verschillende doelgroepen behoefte aan is

Activiteiten

Een goede voorraad sociale, duurzame huurwoningen

In de raamovereenkomst en de prestatieafspraken is opgenomen dat partijen zich inzetten om de bewustwording bij huurders, als het gaat om woongedrag en de gevolgen van energiegebruik, te bevorderen. Daarbij faciliteert en ondersteunt de gemeente de huurdersvereniging en De Woonplaats waar mogelijk bij duurzaamheidsprojecten en -activiteiten die bijdragen aan de (gemeentelijke/regionale) duurzaamheidsdoelstellingen. De Woonplaats en de gemeente Winterswijk gaan in gesprek om concrete vervolgsafspraken te maken op

het gebied van duurzaamheid en levensloopbestendigheid. We streven naar een maximale inzet, mede in het kader van armoedebestrijding.

Kwaliteit (toelichting)

In de prestatieafspraken van 2023 en 2024 is concreet in beeld gebracht wat de totale opgave is met betrekking tot verduurzaming van de woningen. De Woonplaats en de gemeente werken aan deze opgave. Bij acties en pilots gericht op het bevorderen van duurzaam woongedrag en energiebesparing, stemmen de partijen de aanpak met elkaar af. Gemaakte afspraken in 2024 hebben we, daar waar mogelijk, voortgezet in 2025. Ook hebben we in kaart gebracht hoeveel eengezinswoningen en meergezinswoningen van De Woonplaats moesten worden verduurzaamd om daar passende maatregelen voor te kunnen nemen.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Dit was een doorlopende activiteit gedurende heel 2025.

Tijd (indicator)



Nieuwe lokale woonvisie - volkshuisvestingsprogramma

In de begroting is aangegeven dat we een nieuwe lokale woonvisie opstellen, omdat de looptijd van de huidige lokale woonvisie is afgelopen. Vooruitlopend op de Wet versterking regie op de volkshuisvesting stellen we een volkshuisvestingsprogramma op. Hierover hebben wij u in mei geïnformeerd.

Kwaliteit (toelichting)

In het volkshuisvestingsprogramma sluiten we aan bij de uitgangspunten van de Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030, en combineren we dit met onze lokale ambities en uitgangspunten. We spelen in op de veranderende woonbehoefte en zorgen ervoor dat nieuwe woningbouw en de bestaande woningvoorraad daarop aansluiten. We streven naar betaalbare woonlasten, passend bij de portemonnee van de inwoners en woningzoekenden. De woonzorgvisie wordt als integraal onderdeel van het volkshuisvestingsprogramma opgenomen.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

We zijn in 2025 gestart met het opstellen van het volkshuisvestingsprogramma. De vaststelling is voorzien in het eerste kwartaal van 2026. Dit was mede afhankelijk van de besluitvorming rondom de regionale woonzorgvisie (Achterhoekse Aanpak Wonen, Welzijn en Zorg) en de Omgevingsvisie kom.

Tijd (indicator)



Lokale woonzorgvisie

Het Rijk werkt aan een wetsvoorstel dat het opstellen van een urgentieverordening en/of huisvestingsverordening door gemeenten voor specifieke aandachtsgroepen in 2025 of 2026 verplicht maakt. Dit is inclusief verschillende zorgdoelgroepen. Voorafgaand aan deze verordening is een lokale woonzorgvisie noodzakelijk, om prioritering van specifieke aandachtsgroepen te bepalen. Bij het opstellen van de lokale woonzorgvisie is regionale afstemming een belangrijk onderdeel.

Kwaliteit (toelichting)

In 2025 is de lokale woonzorgvisie onderdeel geworden van het volkshuisvestingsprogramma. In 2025 hebben we een start gemaakt met het opstellen van het volkshuisvestingsprogramma.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

In 2025 zijn we gestart met het opstellen van het volkshuisvestingsprogramma. Daar waar mogelijk wordt dit programma afgestemd op de Achterhoekse woonzorgvisie (Achterhoekse Aanpak Wonen, Welzijn en Zorg). De Achterhoekse woonzorgvisie is in 2025 vastgesteld. Naar verwachting stellen we het programma in het eerste kwartaal van 2026 vast.

Tijd (indicator)



Flexwonen

Veel Winterswijkers zijn op zoek naar geschikte en betaalbare woonruimte. Ook moet Winterswijk extra statushouders huisvesten. De instroom neemt toe, dus het aantal statushouders neemt ook toe. Daarnaast weten we niet hoelang de Oekraïense ontheemden blijven. Daarom ontwikkelt Winterswijk, samen met De Woonplaats en marktpartijen, een of meerdere flexwoonprojecten.

Kwaliteit (toelichting)

Het onderwerp is niet behandeld in de prestatieafspraken en de uitvoeringsagenda 2025 met De Woonplaats. De prioriteit lag bij andere projecten en activiteiten binnen het thema wonen.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Het onderwerp is niet behandeld in de prestatieafspraken en de uitvoeringsagenda 2025 met De Woonplaats. De prioriteit lag bij andere projecten en activiteiten binnen het thema wonen.

Tijd (indicator)



Herontwikkeling portiekflats Europalaan

We werken aan het initiatief van De Woonplaats om de komende jaren flatgebouwen aan de Europalaan te vervangen door nieuwe appartementencomplexen.

Kwaliteit (toelichting)

De herontwikkeling van de Europalaan staat in het teken van een integrale kwaliteitsimpuls voor de wijk. Met de vaststelling van het bestemmingsplan in juni 2024 is de basis gelegd voor een duurzame woonomgeving, waarin de huidige 112 verouderde portiekwoningen worden vervangen door 132 moderne sociale huurwoningen. Deze nieuwe appartementencomplexen worden gerealiseerd in een parkachtige setting. De architectuur kenmerkt zich door eenzijdige oriëntatie en royale balkons, wat bijdraagt aan een open en veilige uitstraling. Daarnaast wordt de openbare ruimte verbeterd door onder andere een slimme inrichting van parkeervoorzieningen op eigen terrein, waardoor de verkeersdruk in de omliggende straten wordt beperkt.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

De Woonplaats voert het project gefaseerd en in nauwe afstemming met de huidige bewoners uit, zodat de herhuisvesting soepel verloopt. In 2025 is een start gemaakt met de sloop van de eerste verouderde flat, direct gevolgd door de nieuwbouw van het eerste complex. De oplevering van dit eerste gebouw vormt de basis voor de volgende fasen. Zodra de eerste bewoners verhuizen naar hun nieuwe woning, komt er ruimte voor de sloop van de resterende gebouwen. Deze opeenvolgende cyclus van sloop en nieuwbouw zet zich de komende jaren voort. Volgens de huidige planning worden de laatste werkzaamheden in 2029 afgerond, waarna het volledig vernieuwde woongebied aan de Europalaan gereed is.

Tijd (indicator)



Doelstellingen

We zorgen voor duidelijkheid over eigendomssituaties van snippergroen

Activiteiten

Snippergroen en illegaal grondgebruik

Bureau Eiffel heeft het grondgebruik binnen de gemeente Winterswijk geïnventariseerd. Hieruit is gebleken dat op 595 locaties sprake is van ingebruikname van gemeentegrond door particulieren en (agrarische) bedrijven. Soms zijn hier afspraken over gemaakt; in andere gevallen is nog niets geregeld. In 2019 is hiervoor een projectmatige aanpak ontwikkeld en is in de wijken Bargerbosch en Hoge Wieber-Noord gestart met het pilotproject grondgebruik.

In 2023 heeft de raad een beleidskader voor snippergroen vastgesteld. Het pilotproject is binnen deze kaders vervolgd.

Kwaliteit (toelichting)

Wij bieden inwoners en ondernemers duidelijkheid over het niet-geregistreerd in gebruik hebben van snippergroen en illegaal grondgebruik.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Door personele omstandigheden zijn we eind 2025 gestart met de interne evaluatie van het pilotproject. De evaluatie ronden we in het eerste kwartaal van 2026 af. Op basis van de uitkomsten wordt een vervolg gegeven aan het snippergroenproject. De aanpak van de illegaal in gebruik genomen bermen in het buitengebied nemen we in 2026 mee als project binnen de Gebiedsontwikkeling Winterswijk.

Tijd (indicator)



Indicatoren

- Jaarlijks is het streven om gemiddeld 100 woningen te realiseren; in totaal 1.403 nieuwe woningen tot en met 2035. We monitoren het aantal gerealiseerde woningen. Nieuwe woningbouwplannen moeten inspelen op een 'mismatch' tussen vraag en aanbod op de Winterswijkse woningmarkt (Woon- en vastgoedmonitor 8RHK).
- Met de Woondeal Achterhoek 1.1 en de Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030, hebben wij ons gecommitteerd aan de opgave om 66% betaalbare woningen te bouwen voor 2030. De Woondeal Achterhoek 1.1 loopt tot en met 2034. In de Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030 is vastgelegd dat minimaal 60% van de nieuwbouw tot 2023 betaalbaar moet zijn.

Wat is het resultaat?

In 2025 zijn we gestart met het opstellen van het volkshuisvestingsprogramma (VHP). Dit VHP is verplicht op basis van de Wet versterking regie volkshuisvesting en vervangt de woonvisie als integraal instrument. De wet is op 3 juli 2025 door de Tweede Kamer aangenomen en treedt waarschijnlijk in werking op 1 juli 2026. Het VHP raakt meerdere beleidsterreinen, waaronder wonen, ruimtelijke ordening en het sociaal domein, en vraagt om afstemming met corporaties, ontwikkelaars en zorgaanbieders. Extra budget voor uitvoering is nog niet gereserveerd; het college bepaalt de prioriteiten en legt eventuele aanvullende middelen bij de begroting voor aan de gemeenteraad.

In 2025 zijn 155 nieuwe woningen gerealiseerd en is gewerkt aan verschillende woningbouwplannen. Daarmee willen we inspelen op de woningbehoefte van jong tot oud, zowel in de kern als in de buurtschappen en het buitengebied. Betaalbare woningbouw is daarbij van groot belang, zoals meer sociale huurwoningen. Aan de zuidkant van Winterswijk is het plan Narcisstraat in voorbereiding voor circa 70 woningen in verschillende categorieën. Het bestemmingsplan dat deze ontwikkeling mogelijk maakt, is in mei 2025 vastgesteld. Ook zijn er meerdere woningbouwplannen aan onder meer de Dingstraat en de Kloetenseweg. Bovendien werken we aan het woningbouwplan De Rikker, een plan met bijna 200 woningen aan de noordoostzijde van het dorp. In diverse buurtschappen zijn er verschillende woningbouwplannen, met name voor jongeren en jonge gezinnen. Met De Woonplaats en de huurdersvereniging zijn nieuwe prestatieafspraken voor 2026 gemaakt.

3.5 Economie en Lobby

Ambitie

Wij koesteren de hoeveelheid en verscheidenheid aan bedrijven in Winterswijk. Bedrijvigheid en de nabijgelegen werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Winterswijk. Bedrijven moeten voldoende ruimte hebben om zich te ontwikkelen. Samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid wordt voortgezet. Wij streven naar een stabiele arbeidsmarkt. In samenwerking met de sector zorgen we jaarrond voor voldoende aanbod in vrijetijdsbesteding. We kijken hierbij ook nadrukkelijk naar evenementen. We dragen Winterswijk als merk uit, binnen en buiten Nederland. Ook onderhouden we duurzame relaties met regionale, landelijke en buitenlandse samenwerkingspartners. Daarnaast maken we actief gebruik van (Europese) subsidies voor de realisatie van onze activiteiten.

Relevante documenten:

- Beleidsnota economie Winterswijk 2017
- Omgevingsvisie buitengebied 2019
- Centrumvisie 2021
- Ontwerp-omgevingsvisie kom Winterswijk
- Raadsbesluit heroverwegen locatiekeuze bedrijventerrein d.d. 23 maart 2023
- Nota Grensland gemeente Winterswijk (2022-2024)
- Beleidsvisie recreatie en toerisme Winterswijk 2024

Doelstellingen

Het bieden van voldoende ruimte voor de bedrijvigheid in Winterswijk, met als uitgangspunt inbreiding, revitalisering en herontwikkeling

Activiteiten

Gebiedsvisie bedrijventerrein

Het Regionaal Programma Werklocaties laat zien dat er in Winterswijk behoefte is aan een nieuw bedrijventerrein voor de groei van lokale ondernemingen. Voor het succes van ons bedrijfsleven is ruimte nodig, terwijl bedrijventerreinen schaars zijn. Om in Winterswijk een aantrekkelijk ruimtelijk en economisch vestigingsklimaat te behouden, is er in 2024 een nieuwe locatie voor een bedrijventerrein aangewezen. In 2025 werken we aan de gebiedsvisie van het bedrijventerrein.

Kwaliteit (toelichting)

In 2024 hebben we een besluit genomen over de locatie van het nieuwe bedrijventerrein. In 2025 is de Nota kaders en uitgangspunten gebiedsvisie vastgesteld, waarna is gestart met het opstellen van de gebiedsvisie voor het nieuwe bedrijventerrein. De planning is om de gebiedsvisie in februari 2026 af te ronden en gereed te hebben voor besluitvorming.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

De gebiedsvisie, waaronder grondexploitatie en budgetaanvraag, wordt in het derde kwartaal van 2026 ter besluitvorming aan de raad aangeboden

Tijd (indicator)



Programma toekomstbestendige bedrijventerreinen

We werken samen met het bedrijfsleven en de provincie aan het programma toekomstbestendige bedrijventerreinen. Het programma heeft als doel om bedrijventerreinen te verduurzamen, een groenere en gezondere werkomgeving te creëren en de samenwerking tussen bedrijven op de bedrijventerreinen te verbeteren. Daarbij richt het programma zich zowel op de samenwerking en organisatiegraad op het bedrijventerrein, als op het programmatisch uitvoeren van fysieke maatregelen. Het programma ondersteunt de gemeente bij het omzetten van de beleidsambities op het gebied van duurzaamheid en klimaat, naar concrete maatregelen op de bedrijventerreinen.

Kwaliteit (toelichting)

In samenwerking met industriekring OWIN werken we aan drie doelen:

- Het verbeteren van de organisatiegraad van ondernemers op het bedrijventerrein. We verkennen hiervoor de mogelijkheden van het parkmanagement op het bedrijventerrein.
- Het opzetten van een programma met fysieke en organisatorische maatregelen op het bedrijventerrein, onder meer gericht op duurzaamheid, klimaat, verkeer en veiligheid.
- Het onderzoeken van de haalbaarheid van een Smart Energy Hub op het bedrijventerrein. Dit project richt zich op de optimalisatie van de lokale energie-opwekcapaciteit en het energieverbruik op het bedrijventerrein, en wordt ondersteund met een subsidie van de provincie Gelderland.

Vanwege de ontwikkelingen in energiecongestie hebben we in 2025 prioriteit gegeven aan het onderzoeken van de haalbaarheid van een Smart Energy Hub op het bestaande bedrijventerrein. Met subsidieondersteuning van de Regio Achterhoek (vanuit de Regio Deal) is de ontwikkelfase van dit project gestart. Dit wordt uitgevoerd in samenwerking met industriekring OWIN en met directe participatie van dertien bedrijven. Het project loopt door in 2026.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

In 2025 hebben we prioriteit gegeven aan het onderzoeken van de haalbaarheid van een Smart Energy Hub. Verdere invulling van de andere doelen, het verbeteren van de organisatiegraad en fysieke en organisatorische maatregelen, volgen in 2026.

Tijd (indicator)



Doelstellingen

Het maken en vaststellen van een visie op het toekomstige soort bedrijven in Winterswijk

Activiteiten

Toekomstvisie gewenste bedrijvigheid in Winterswijk

Het Winterswijkse bedrijfsleven kenmerkt zich door een grote diversiteit. Startups, familiebedrijven die al generaties lang aan Winterswijk zijn verbonden, maar ook bedrijven die begonnen zijn als familieonderneming en inmiddels onderdeel zijn van een groot landelijk of internationaal bedrijf. Wij koesteren al deze bedrijven. We maken een visie op het soort bedrijven waar we ons in de toekomst in Winterswijk op willen richten.

Kwaliteit (toelichting)

We bewaken de kwaliteit aan de hand van de volgende factoren:

- Participatie
- Duurzaamheid, klimaat en circulaire economie
- Onderwijs en arbeidsmarkt
- Deskundige ondersteuning
- Samenhang met de locatiekeuze voor het bedrijventerrein
- Integratie in de Omgevingsvisie bebouwde kom Winterswijk (zie beleidsveld 3.4)

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Deze visie wordt geïntegreerd in de Omgevingsvisie bebouwde kom Winterswijk (beleidsveld 3.4). Hierdoor wordt het tijdspad van de omgevingsvisie aangehouden, waarbij we verwachten dat de visie in januari 2026 wordt vastgesteld.

Tijd (indicator)



Doelstellingen

In samenwerking ontwikkelen van een jaarrond toeristisch/recreatief aanbod

Activiteiten

Stimuleren van evenementen voor en door jongeren

We versterken de gemeentelijke ondersteuning van evenementen voor en door jongeren. Met een groter en beter evenementenaanbod wordt Winterswijk

aantrekkelijker voor jongeren, versterken we de dagrecreatie en dragen we bij aan seizoensverlenging voor de verblijfsrecreatie.

Kwaliteit (toelichting)

We hebben aandacht voor de specifieke behoeften van evenementenorganisatoren. Doel is om het beschikbare budget zuiver en effectief in te zetten in relatie tot de doelstelling: het stimuleren van evenementen voor en door jongeren. SPOT jongerenwerk is in 2025 betrokken bij dit programma. Daarnaast is er ondersteuning verleend aan het initiatief Talentfarm en het project 80 jaar vrijheid.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Het restantbudget uit 2025 wordt overgeheveld naar 2026 voor de uitvoering van het project centrumevenementen, samen met jongeren en centrumondernemers. Het programma met SPOT jongerenwerk zetten we ook voort in 2026.

Tijd (indicator)



Uitvoeringsagenda Recreatie en Toerisme

De lokale uitvoeringsagenda recreatie en toerisme wordt opgesteld in samenwerking met de toeristische sector en 100% Winterswijk. De uitvoeringsagenda beschrijft de activiteiten waarmee we uitvoering geven aan de beleidsvisie recreatie en toerisme.

Kwaliteit (toelichting)

De uitvoeringsagenda geeft invulling aan de speerpunten en ontwikkelrichting uit de beleidsvisie recreatie en toerisme, zoals vastgesteld in 2024. De activiteiten die hiervoor nodig zijn, worden in samenwerking met de toeristische sector en 100% Winterswijk bepaald. Voor de financiering van de uitvoeringsagenda wordt een beroep gedaan op de inkomsten uit de toeristenbelasting, waarvoor nieuwe meerjarige afspraken met de sector worden gemaakt.

In 2025 hebben we opdracht gegeven voor onderzoek naar ons toeristenbelastingstelsel en mogelijke aanpassingen en varianten hierop. Dit onderzoek wordt in het eerste kwartaal van 2026 opgeleverd en dient als basis voor nieuwe meerjarige afspraken over de toeristenbelasting, en voor de verdere uitwerking van de uitvoeringsagenda.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Het onderzoek naar ons toeristenbelastingstelsel is in 2025 opgestart en loopt door in 2026. Dit onderzoek dient als basis voor nieuwe meerjarige afspraken over de toeristenbelasting, en voor de verdere uitwerking van de uitvoeringsagenda.

Tijd (indicator)



Uitvoeren regionale vrijetijdsagenda

We werken samen met de andere Achterhoekse gemeenten aan de uitvoering van de Vrijetijdsagenda Achterhoek 2020-2030. Vanuit deze agenda werken we aan vijf speerpunten:

1. Het vergroten van de beleefbaarheid van de Achterhoek met aanbodontwikkeling.
2. Het op peil houden en verbeteren van de vitaliteit van de verblijfsrecreatie.
3. Het realiseren van een onderscheidende profilering en zichtbaarheid van de Achterhoek voor de nationale en internationale gast.
4. Het bevorderen van de gastvrijheid in de regio.
5. Het versterken van de positie van de vrijetijdssector binnen de Achterhoek en het intensiveren van verbindingen met andere sectoren.

We voeren dit uit met concrete projecten, onder andere gericht op de routestructuren voor wandelen, fietsen, paardrijden en mountainbiken. Eén van de concrete projecten is 'Onbeperkt genieten in de Achterhoek'. Dit project sluit goed aan bij de Winterswijkse opgave 'Iedereen doet mee'.

Kwaliteit (toelichting)

De vrijetijdsagenda is in 2024 herzien tot de Vrijetijdsagenda 2025-2035, inclusief het Uitvoeringsprogramma 2025-2028. De vrijetijdsagenda heeft inwonersprofijt en brede welvaart als centrale doelstelling en sluit op regionaal niveau aan op ons lokale recreatiebeleid.

Het uitvoeringsprogramma bevat diverse projecten die bijdragen aan deze doelstellingen. Winterswijk draagt daar ambtelijk, bestuurlijk en financieel aan bij via het portefeuillehoudersoverleg Vrijetijdseconomie Achterhoek. De projecten en de voortgang daarvan worden tweemaandelijks besproken in zowel het ambtelijk overleg als het portefeuillehoudersoverleg. Daarmee is er sturing op geld, organisatie, tijd, informatie en kwaliteit.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Het huidige uitvoeringsprogramma loopt van 2025 tot en met 2028. In 2025 zijn de gemeenten Zutphen en Montferland toegetreden tot het portefeuillehoudersoverleg en nemen zij deel aan de Vrijetijdsagenda. Dit is verwerkt in een nieuwe samenwerkingsovereenkomst.

Tijd (indicator)



Doelstellingen

Winterswijk (inter-)nationaal op de kaart zetten waarbij we ons aanbod op het gebied van wonen, werken, winkelen en toerisme uitdragen en streven naar een betere bereikbaarheid over de weg en het spoor.

Activiteiten

Subsidies

Voor een optimale benutting van (Europese) subsidiemiddelen voor de uitvoering van projecten en activiteiten, zetten we binnen onze organisatie een subsidiestructuur op. Dit om subsidieverwerving binnen de organisatie te borgen.

Kwaliteit (toelichting)

Subsidies zijn een belangrijk middel voor de gemeente Winterswijk om haar beleid te kunnen uitvoeren en projecten te realiseren. Het verwerven van subsidies vergt echter wel een structurele aanpak. We kiezen in Winterswijk voor een subsidieadviseur die zich bezighoudt met het identificeren van subsidiemogelijkheden en het coördineren van de aanvragen. Steeds meer gemeenten werken samen om gezamenlijk subsidieaanvragen te doen. Zo wordt de kans op succes vergroot en kunnen grotere projecten worden gerealiseerd dan wanneer individueel subsidie wordt aangevraagd. Ook zijn er steeds meer Europese

subsidieprogramma's beschikbaar, die ons als gemeenten in staat stellen om grensoverschrijdend samen te werken.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Het werven van subsidies is een doorlopend proces. We signaleren en attenderen de organisatie structureel op subsidiemogelijkheden die zich voordoen en faciliteren aanvragen. Samen met de gemeenten Aalten, Doetinchem en Oost Gelre hebben we een subsidieoverleg georganiseerd, waarin we subsidiekansen met elkaar delen en kansen gezamenlijk oppakken.

Tijd (indicator)



Grensoverschrijdende samenwerking

Onder grensoverschrijdende samenwerking valt de samenwerking met de overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties in de Achterhoek, de Regio Achterhoek en de Euregio. We verbinden mensen, ondernemers, overheid en onderwijs aan beide zijden van de grens met elkaar op het gebied van economie, onderwijs, cultuur, toerisme en sport.

Kwaliteit (toelichting)

We streven naar structurele inbedding van Europees beleid in ons internationale beleid. In 2025 hebben wij de Nota EU & grensoverschrijdende samenwerking geactualiseerd, die als kader dient voor de uitvoering van onze grensoverschrijdende samenwerking. De meest concrete ontwikkelingen rond windturbines betreft drie geplande turbines in Rhede, direct nabij het Woold aan de Winterswijkse grens. Hiervoor loopt momenteel een bezwaarprocedure, terwijl plannen in Südlohn en Vreden stilliggen of zijn teruggeschaald.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Dit proces is doorlopend. We hebben de Nota EU & grensoverschrijdende samenwerking geactualiseerd; deze wordt momenteel uitgewerkt in een jaarlijks actieplan.

Tijd (indicator)



Lobby

We zetten in op regionale en grensoverschrijdende lobby. Lobbyen stelt ons in staat de belangen van onze inwoners te vertegenwoordigen bij de overheid en andere belanghebbenden. Het zorgt ervoor dat samenwerkingsverbanden tussen gemeenten en bedrijven ontstaan. Ook lobbyen over de grens is belangrijk. De toenemende Europeanisering van het beleid en de besluitvorming zorgen ervoor dat veel belangrijke beslissingen niet alleen op nationaal niveau worden genomen, maar ook op Europees niveau.

Kwaliteit (toelichting)

Een gestructureerde lobby is nodig. Vanuit de behoefte om een heldere, gezamenlijke boodschap te vertellen, is gewerkt aan focus in onze lobby. Tijdens het Lentefestival brengen we ook in 2026 de Achterhoek en onze Achterhoekse ambities dichterbij Den Haag. Ook zetten we in op lobby richting de provincie.

Lokaal zetten we in op politieke actualiteiten. Op dit moment heeft stikstof onze volledige aandacht. Ook richten we ons met een gezamenlijke lobby van de M50-gemeenten (middelgrote gemeenten) op verschillende onderwerpen, zoals grensoverschrijdende arbeidsmarkt en het behoud van lokale voorzieningen. Zo'n 70% van alle wet- en regelgeving waar gemeenten mee te maken hebben, wordt op Europees niveau bepaald. We zijn ons ervan bewust dat je grensoverschrijdend moet denken om lokale uitdagingen onder de aandacht te brengen. Winterswijk staat bekend als een Europa-actieve gemeente. Mede door het winnen van de Green Leaf Award, de actieve deelname aan netwerken als de Association of European Border Regions (AEBR), de VNG Europa & internationaal en de lobby in verschillende Europese gremia, wordt Winterswijk vaak als voorbeeld genoemd. De jaarlijkse deelname aan de Grüne Woche en de European Week of Regions and Cities zien wij als een kans om kennis te delen met bestuurders uit heel Europa, en de Achterhoekse ambities en uitdagingen zichtbaar te maken.

Kwaliteit (indicator)



Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopende activiteit.

Tijd (indicator)



Indicatoren

- Beschikbaarheid van direct uit te geven bedrijventerrein op korte termijn.
- Leegstandsontwikkeling op bedrijventerreinen.
- Langetermijnreservering voor voldoende nieuwe bedrijventerreinen volgens vraag- en aanbodontwikkeling, zoals vastgelegd in het Regionaal Programma Werklocaties.
- Groei van het aantal arbeidsplaatsen in Winterswijk (registratie op basis van de provinciale werkgelegenheidsenquête).
- Aantal vierkante meters leegstand in het winkelcentrum.

Wat is het resultaat?

Het regionaal programma werklocaties Achterhoek 2024-2028 is vastgesteld door de raad en vervolgens door de gedeputeerde staten Gelderland. De locatiekeuze voor een nieuw bedrijventerrein, van 16 ha netto, is afgerond. Het voorkeursrecht is gevestigd en het ontwikkelkrediet is beschikbaar gesteld. In november heeft de raad de Nota kaders en uitgangspunten voor de op te stellen Gebiedsvisie Arrisveld vastgesteld. Op basis hiervan zijn de voorbereidingen gestart voor het opstellen van de gebiedsvisie. We verwachten deze eind Q2 begin Q3 2026 ter vaststelling aan de raad aan te kunnen bieden.

De herontwikkeling van De Vlijt is in uitvoering en de kavelverkoop is in 2025 gestart. Voor één kavel zijn in 2025 de onderhandelingen over de verkoop gestart.

Energiecongestie, als potentiële belemmering van economische ontwikkeling, heeft een hoge prioriteit gekregen. In samenwerking met industriekring OWIN, Oost NL en met subsidieondersteuning van de provincie Gelderland, is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar slimme energieoplossingen op onze bedrijventerreinen (Smart Energy Hub). Met subsidieondersteuning vanuit de Regio Achterhoek (vanuit de Regio Deal) is de ontwikkelfase van dit project gestart. Dit wordt uitgevoerd in samenwerking met industriekring OWIN en met directe participatie van dertien bedrijven. Het project loopt door in 2026.

De ontwikkeling van het aantal arbeidsplaatsen wordt vastgelegd in de Provinciale Werkgelegenheidsenquête. Het aantal banen is gegroeid van 14.690 in 2023 naar 14.870 in 2024. De cijfers over 2025 zijn nog niet beschikbaar.

De winkelleegstand wordt vastgelegd door Locatus. De winkelleegstand in geheel Winterswijk is 3,7% in 2025 (3,2% in 2024). De winkelleegstand in het centrum is 7% in 2025 (7,2% in 2024). De leegstand is redelijk stabiel. Merendeel van de leegstaande panden in het kernwinkelgebied wordt over het algemeen snel weer ingevuld. Er zijn een paar locaties die wat lastiger te vullen lijken. Ons winkelcentrum is daardoor aantrekkelijk en levendig te noemen.

Financiële onderbouwing programma 3

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2025	Rekening 2025	VerschiJR2025
Baten			
3.1 Openbare ruimte			
2.1 Verkeer en vervoer	142	315	173
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	145	130	-15
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	239	270	31
Totaal 3.1 Openbare ruimte	525	714	189
3.2 Klimaat, water en milieu			
7.2 Riolering	4.967	4.601	-365
7.3 Afval	3.685	3.639	-46
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	8.651	8.240	-412
3.3 Duurzaamheid			
7.4 Milieubeheer	5.575	2.339	-3.236
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen			
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	7.554	1.717	-5.837
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.095	1.108	13
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	408	357	-51
8.3 Wonen en bouwen	563	378	-185
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	9.619	3.560	-6.059
3.5 Economie en lobby			
3.1 Economische ontwikkeling	2	153	151
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	132	119	-13
3.4 Economische promotie	1.299	1.334	35
Totaal 3.5 Economie en lobby	1.433	1.606	173
Totaal Baten	25.803	16.458	-9.345
Lasten			
3.1 Openbare ruimte			
2.1 Verkeer en vervoer	6.907	6.595	-312
2.2 Parkeren	80	80	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.870	4.683	-187
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	363	360	-3
Totaal 3.1 Openbare ruimte	12.220	11.719	-502
3.2 Klimaat, water en milieu			

Exploitatie	Begroting 2025	Rekening 2025	VerschiJR2025
7.2 Riolering	7.539	7.218	-320
7.3 Afval	3.116	2.778	-339
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	10.655	9.996	-659
3.3 Duurzaamheid			
7.4 Milieubeheer	7.532	3.111	-4.422
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen			
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	7.547	1.708	-5.839
8.1 Ruimte en leefomgeving	3.430	2.449	-981
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.610	1.271	-2.339
8.3 Wonen en bouwen	1.615	1.365	-250
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	16.202	6.793	-9.409
3.5 Economie en lobby			
3.1 Economische ontwikkeling	166	140	-26
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	343	229	-113
3.4 Economische promotie	574	472	-102
Totaal 3.5 Economie en lobby	1.082	841	-242
Totaal Lasten	47.692	32.459	-15.233
Onttrekkingen			
3.2 Klimaat, water en milieu			
7.2 Riolering	15	15	0
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen			
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	5	5
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.002	0	-3.002
8.3 Wonen en bouwen	2.578	2.679	101
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	5.580	2.684	-2.896
Totaal Onttrekkingen	5.596	2.699	-2.896
Storting			
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen			
8.3 Wonen en bouwen	10.000	10.000	0
Gerealiseerd resultaat	-26.293	-23.302	2.991

Openbare ruimte

Het voordeel van € 189.000 aan de batenkant bestaat met name uit :

hogere baten gronddepot € 107.000 V

hogere begraafrechten € 31.000 V

hogere baten gronddepot

tegenover deze hogere baten bij het gronddepot staan hogere lasten , zie lastenkant.

hogere begraafrechten

dit betreft incidenteel hogere ontvangen begraafrechten.

Het voordeel van € 502.000 aan de lastenkant bestaat met name uit:

hogere lasten gronddepot € 141.000 N

lagere lasten onderhoud openbare verlichting € 135.000 V

lagere lasten onderhoud bomen (stormschade) € 252.000 V

lagere lasten bestrijding eikenprocessierups € 39.000 V

lagere lasten biodiversiteit en landschap € 100.000 V

lagere lasten speelterreinen/ vervanging speeltoestellen € 178.000 V

hogere lasten gronddepot

tegenover deze hogere lasten staan € 107.000 hogere baten, zie batenkant.

lagere lasten onderhoud openbare verlichting.

Het voordeel in 2025 binnen het budget openbare verlichting bestaat uit lagere uitgaven voor schades en lagere uitgaven voor vervanging.

Er zijn in 2025 incidenteel € 44.000 lagere kosten geweest voor schades aan de openbare verlichting, Verzocht wordt het restant budget voor vervanging openbare verlichting (LED, armaturen) van € 78.000 over te hevelen. Reden is dat vervanging in 2025 door capaciteitsgebrek deels niet kon worden uitgevoerd. Dit is wel noodzakelijk en wordt in 2026 alsnog uitgevoerd.

lagere lasten onderhoud bomen (stormschade)

In de begroting 2024 is een structurele bezuiniging van € 136.000 op onderhoud openbaar groen met ingang van 2025 opgenomen. In 2025 is dit deels (€ 72.000) gerealiseerd door een aanbestedingsvoordeel maaien gazons. Het restant van € 64,000 is gerealiseerd door € 39.000 lager gerealiseerde uitgaven voor bestrijding eikenprocessierups en een € 25.000 lagere restant budgetoverheveling van het onderhoudsbudget bomen. Hiermee hebben we voor 2025 de bezuiniging van € 136.000 behaald. Verzocht wordt het restant onderhoudsbudget bomen van € 227.000 na aftrek van de genoemde bezuiniging naar 2026 over te hevelen ten behoeve het opruimen en herstel stormschade naar aanleiding van het bij de 2e Voortgangsrapportage 2025 verwerkte raadsbesluit.

lagere lasten bestrijding eikenprocessierups.

dit betreft een deel van de bovengenoemde bezuiniging op onderhoud openbaar groen. Zie hierboven de toelichting bij de lagere lasten onderhoud bomen (stormschade).

lagere lasten biodiversiteit

Door het vertrek van de beleidsmedewerker in 2025 is er onvoldoende capaciteit geweest om aan dit onderwerp invulling te kunnen geven.

lagere lasten speelterreinen/ vervanging speeltoestellen

Dit betreft het in maart 2025 door de raad beschikbaar gestelde budget voor bewegen, ontmoeten, spelen en sporten (BOSS). Onze ervaring leert dat voordat het hele proces doorlopen is je minimaal een half jaar kwijt bent van participatie tot en met start werkzaamheden.

In juni 2025 zijn wij gestart met de participatie, in september 2025 is de offerte uitvraag verzonden en eind oktober 2025 het werk gegund. De aannemer is met de uitvoering gestart. De levertijden van speeltoestellen liggen rond 8 weken. De aannemer is met de uitvoering gestart. Verzocht wordt het restantbudget van € 178.000 naar 2026 over te hevelen. Voor het budget van 2026 is de participatie in maart 2026 gereed om te zorgen dat het budget in 2026 ook daadwerkelijk uitgevoerd is.

[Klimaat, water en milieu](#)

Het nadeel van € 412.000 aan de batenkant bestaat met name uit :

lagere onttrekking aan de voorziening riolering	€ 309.00 0 N
lagere opbrengst zwerfafvalvergoeding	€ 99.000 N

hogere baten inzameling Plastic verpakkingen, Metalen verpakkingen en Drankkartons (PMD)	€ 120.000 V
---	-------------

lagere onttrekking aan de voorziening riolering

de lagere onttrekking aan de voorziening riolering is als gevolg van lagere uitgaven voor rioolonderhoud en klimaatadaptatie maatregelen, zie ook lastenkant binnen dit beleidsveld. Daarnaast zijn er € 52.000 lagere rioolheffing, € 69.000 lagere afvalstoffenheffing en € 99.000 lagere opbrengst zwerfafvalvergoeding. Hier staan € 153.000 hogere baten tegenover voor de inzameling van Plastic verpakkingen, Metalen verpakkingen en Drankkartons (PMD).

lagere opbrengst zwerfafvalvergoeding zwerfafvalvergoeding

Deze eind van het jaar 2025 bekend gemaakte lagere vergoeding vanuit het Rijk levert voor 2025 een tegenvaller op. Dit betreft de vergoeding voor de kosten van het opruimen van zwerfafval van bepaalde kunststofproducten voor eenmalig gebruik en het treffen van bewustmakingsmaatregelen. Bij de Bestuursrapportage 2026 is bekend of dit een structureel lagere vergoeding betekent vanaf 2026.

hogere baten inzameling PMD

Voorgesteld wordt de hogere baten inzameling PMD van € 120.000 in te zetten voor de implementatie van het Project Huishoudelijk Grondstoffen beleidsplan (HGB).

Het voordeel van € 659.000 aan de lastenkant bestaat met name uit

lagere uitgaven voor rioolonderhoud	€ 126.000 V
lagere uitgaven klimaatadaptatie	□€ 194.000 V
lagere uitgaven Project Huishoudelijk Grondstoffen beleidsplan (HGB)	€ 134.000 V
lagere uitgaven onderhoud open water (onderhoud vijvers en beken)	€ 15.000 V
lagere uitgaven ROVA bijdrage afvalverwerking	€ 212.000 V

lagere uitgaven voor rioolonderhoud

Dit betreft € 126.000 incidenteel lagere uitgaven met betrekking tot onderhoud drukriolering en electra pompen.

lagere uitgaven klimaatadaptatie

Voorgesteld wordt het restant budget van € 194.000 van het door de Raad vastgestelde Klimaatplan naar 2026 over te hevelen. Hiermee kan invulling worden gegeven aan diverse deelprojecten zoals het project droogte, subsidieportaal groene daken, een nieuwe bomenactie, een deelbudget voor bedrijven voor het vergroenen van hun perceel., verschillende projecten in wijken om te vergroenen en enkele grotere projecten voor klimaatadaptatie. .

lagere uitgaven Project Huishoudelijk Grondstoffen beleidsplan (HGB)

Voorgesteld wordt het restant budget van € 134.000 van het door de Raad vastgestelde HGB naar 2026 over te hevelen. Hiermee kan invulling worden gegeven aan de uitvoering hiervan.

lagere uitgaven onderhoud open water (onderhoud vijvers en beken)

Voorgesteld wordt het restant budget van € 15.000 naar 2026 over te hevelen.

lagere uitgaven ROVA bijdrage afvalverwerking

Voorgesteld wordt de lager dan begrote ROVA bijdrage afvalverwerking van € 212.000 naar 2026 over te hevelen en in te zetten voor de implementatie van het HGB.

Duurzaamheid

Het nadeel van € 3.236.000 aan de batenkant bestaat met name uit de volgende naar 2026 overgehevelde restant subsidies (baten) :

klimaat en energiebeleid (CDOKE)	€ 1.053.000 N
nationaal programma lokale warmtetransitie (NPLW)	€ 394.000 N
verduurzaming slecht geïsoleerde woningen	€ 2.235.000 N
energiebesparende maatregelen (energiearmoede)	€ 395.000 N
regionaal Energieloket	€ 11.000 N
sanering verkeerslawaaï	€ 109.000 N
bodemtaken Omgevingswet	€ 16.000 N
ontvangen gelden realisatie stimulans	€ 973.000 V

Ontvangen subsidie klimaat en energiebeleid (CDOKE)

De SPUK regeling CDOKE mag de gemeente aanwenden voor het aannemen van mensen voor de realisatie van doelen uit de klimaatwet. Ook het inhuren van externe deskundigen is toegestaan. Dit kan voor meerdere jaren.

Ontvangen SPUK subsidie Nationaal programma lokale warmtetransitie (NPLW)

We zitten midden in een warmtetransitie die niet alleen invloed heeft op de manier waarop we onze gebouwen verwarmen en van warm water voorzien, maar op onze hele leefomgeving. Met dit budget worden de Achterhoekse gemeenten ondersteund om de warmtetransitie te realiseren. Winterswijk is hier penvoerder van en doet dit voor de regio. We gebruiken het budget onder meer voor het betalen van de Inhuur van een regiocoördinator warmtetransitie die ons helpt bij de samenwerking.

Met de Specifieke Uitkering (SPUK) Lokale Aanpak Isolatie heeft Winterswijk een isolatieprogramma opgezet voor inwoners met een slecht geïsoleerde koopwoning. Daarmee ondersteunen we eigenaren bij het isoleren van hun woning. Onder klimaat- en energiebeleid valt beleid dat bijdraagt aan het behalen van de doelen uit de Klimaatwet. De Klimaatwet houdt in dat Nederland uiterlijk in 2050 klimaatneutraal wil zijn. Het doel voor 2030 in de Klimaatwet is om de uitstoot van CO₂ met minimaal 55% te verminderen.

De Specifiek uitkering (SPUK) energiearmoede is een initiatief van het Rijk dat gemeenten ondersteunt bij het aanpakken van energiearmoede.

Regionaal Energieloket

Dit betreft ons energieloket in het Centrum Duurzaam Winterswijk.

Sanering verkeerslawaaï.

In 2026 wordt verdere uitvoering gegeven aan het programma Sanering wegverkeer waar in 2017 voorbereidingssubsidie voor is ontvangen. Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de gevelisolatie van de woningen op de saneringslijst. Voorgesteld wordt aan de raad om de uit 2025 nog resterende uitgaven en inkomsten budgetten over te hevelen naar 2026.

Bodemtaken Omgevingswet.

De gemeente heeft in 2022 €50.000 subsidie ontvangen van de provincie voor de uitvoering van bodemtaken onder de nieuwe omgevingswet. Uitvoering van de taken ligt bij de omgevingsdienst. Tot en met december 2025 is €34.000 aan diverse projecten binnen de regio besteed. Het restant exploitatiebudget en het restant bedrag aan provinciale subsidie te weten €16.000 overhevelen naar 2026. 2026 is het laatste jaar waarin deze provinciale subsidie kan worden besteed aan bodemprojecten. De door de Omgevingsdienst gecoördineerde, projecten worden regionaal uitgevoerd. Niet bestede gelden worden teruggestort naar provincie.

Realisatie stimulans

De Realisatiestimulans is definitief vastgesteld in november 2025 door het Ministerie en kon daardoor niet opgenomen worden in de begroting 2025. De regeling biedt een bijdrage van € 7.000 per betaalbare woning waarvan de bouw het jaar ervoor is gestart welke in 2025 € 973.000 (V) bedraagt. De gemeente Winterswijk kan de bijdrage naar eigen inzicht inzetten maar is bedoeld om lokale woningbouw te versterken op de manier die het beste bij de woningbouwopgave past.

Het voordeel van € 4.422.000 aan de lastenkant bestaat met name uit naar 2026 overgehevelde restant uitgaven budgetten

subsidie klimaat en energiebeleid (CDOKE) (uitgaven)	€ 1.050.000 V
subsidie nationaal programma lokale warmtetransitie (NPLW) (uitgaven)	€ 394.000 V
subsidie verduurzaming slecht geïsoleerde woningen (uitgaven)	€ 2.235.000 V
subsidie energiebesparende maatregelen	€ 395.000 V
regionaal energieloket	€ 11.000 V
subsidie sanering verkeerslawaaï (uitgaven)	€ 106.000 V
subsidie bodemtaken Omgevingswet (uitgaven)	€ 16.000 V

Voor wat betreft de in de tabel weergegeven naar 2026 overgehevelde restant subsidies zie batenkant.

Daarnaast zijn er nog een aantal nader te verklaren verschillen :

omgevingsdienst Achterhoek	€ 160.000 N
sanering WAL stort	€ 307.000 V
wijkuitvoeringsplan	€ 47.000 V

omgevingsdienst Achterhoek

Op basis van een eerste concept jaarrekening van de ODA is de verwachting dat er aan de ODA een € 160.000 hogere bijdrage zal moeten worden betaald dan begroot. De verklaring ligt enerzijds in een hogere afname van diensten en producten van de ODA en anderzijds in een forse toename van de organisatiekosten van de ODA om te kunnen voldoen aan de door het rijk opgelegde robuustheidscriteria die voortvloeien uit Interbestuurlijk programma Versterking VTH-stelsel (IBP).

sanering WAL stort

Tijdens de sanering van de WALstort is vastgesteld dat de oppervlakte van de te bestrijden Japanese Duizendknoop (JDK) fors hoger is dan verwacht. Bij de 2e Voortgangrapportage 2025 is € 300.000 incidenteel bijgeraamd. Voorgesteld wordt het restantbudget naar 2026 over te hevelen.

wijkuitvoeringsplan

Voorgesteld wordt dit restantbudget ten behoeve van het maken van de Warmtetransitievisie naar 2026 over te hevelen. Dit kwam wat later op gang door uitstel van het vaststellen van de startnotitie.

Gebiedsontwikkeling en wonen

Het nadeel van € 6.059.000 aan de batenkant bestaat naast het nadeel op de grondexploitatie van € 5.888.000 uit de provinciale subsidie HEMA - De Verbinding van € 200.000.

HEMA - De Verbinding

Dit betreft een provinciale subsidie voor het bouwproject van een bedrijf. Deze subsidie wordt door de provincie uitbetaald aan de gemeente en vervolgens door de gemeente betaald aan de initiatiefnemer.

Het project is nog niet in uitvoering gekomen. In verband met een groot exploitatietekort wordt het plan versoepeld en het woonprogramma verkleind. Voor deze wijziging moet nog een omgevingsvergunning worden verleend. Door deze vertraging zal het bouwplan pas in 2027 worden gerealiseerd en zullen in dat jaar de eerste betalingen aan de Holding worden gedaan. Voorgesteld wordt het inkomsten en uitgavebudget van € 200.000 over te hevelen naar 2026, zie ook lastenkant.

Het voordeel van € 9.409.000 aan de lastenkant bestaat met name uit :

grondexploitatie resultaat (voordeel)	€ 5.176.000 V
Project Woow	€ 3.002.000 V
project Triparti	€ 669.000 V
omgevingsplan	€ 288.000 V
HEMA - De Verbinding	€ 200.000 V
voorbereidingskosten Stichting Terra Temporalis	€ 28.000 V
Wijkaanpak	€ 30.000 V

Het resultaat op de grondexploitatie complexen van € 712.000 bestaat uit € 5.888.000 nadeel aan de batenkant en € 5.176.000 voordeel aan de lastenkant. Voor de toelichting wordt verwezen naar paragraaf grondbeleid. project Woow

Dit betreft het in de begroting 2024 opgenomen uitgavebudget voor het Project in voorbereiding gebiedsontwikkeling Woow dat (conform de begroting uit 2024) wordt gedekt uit de algemene reserve, zie ook paragraaf Onttrekkingen en toevoegingen reserves binnen dit programma.

Voorgesteld wordt dit restantbudget inclusief de onttrekking uit de algemene reserve naar 2026 over te hevelen.

project Triparti

dit project bestaat uit een drietal samenhangende deelprojecten. Dit betreft een afkoopsom recht van opstal Stichting 't Kreil met een restantbudget van € 498.000 en een bijdrage afkoopsom sanering spoorbosje met een restantbudget van €88.000. Dit is verstraagd door Speeltuin t"Kreil gezien er nog geen zicht is wanneer de start bouw spoorbosje start. Planning is dat dit in 2026 gaat plaatsvinden. Tot slot betreft dit de sloop en sanering locatie Dingstraat 25 met een restantbudget van €83.000. Wij zijn in overleg met Speeltuin 't Kreil. Wij verwachten dat 't Kreil medio 2026 is verplaatst naar een tijdelijk onderkomen.

omgevingsplan

met de komst van de Omgevingswet in januari 2024 is er van rechtswege één tijdelijk omgevingsplan ontstaan die voor de gehele gemeente Winterswijk geldt. Aan de gemeente Winterswijk nu de opgave om voor 2032 het tijdelijke deel naar een gebiedsdekkend Omgevingsplan om te zetten. Op dit moment is een werkgroep hiermee aan de slag. Om hiermee door te kunnen gaan is er op basis van een voorlopige inschatting, naast de hiervoor al beschikbare middelen in de begroting, een bedrag van €200.000 per jaar benodigd voor de periode 2026 tot en met in ieder geval 2029. In het kader van de meicirculaire 2025 is van het rijk voor de invoeringskosten Omgevingswet nog éénmalig een bijdrage ontvangen van € 200.000. Bij de 2e bestuursrapportage 2025 hebt u besloten dit geld te gebruiken als dekking voor de kosten van het opstellen van het Omgevingsplan in 2026. Het bedrag van € 200.000 wordt dan ook bij de jaarrekening 2025 overgeheveld naar 2026 om uitvoering te kunnen geven aan uw besluitvorming bij de 2e bestuursrapportage 2025. In de meerjarenbegroting 2026-2029 is voor de jaren 2027 tot en met 2029 jaarlijks vooralsnog een bedrag van € 100.000 opgenomen voor het opstellen van het Omgevingsplan. In de loop van 2026 zal verder bekeken worden hoeveel benodigd is voor de jaren 2027 tot en met 2029 e.v., zodat de dan beschikbare meerjarige budgetten zo nodig bijgesteld kunnen worden.

HEMA - De Verbinding

Voorgesteld wordt het inkomsten en uitgavebudget van € 200.000 over te hevelen naar 2026, zie ook batenkant.

Vorbereidingskosten Stichting Terra Temporalis

In 2025 zijn nog niet alle voorbereidingen voor besluitvorming over het bestemmingsplan door de raad afgerond. Het projectbudget is volledig benut. Het structurele budget voor bestemmingsplan- omgevingsplanwijzigingen is in 2025 niet volledig benut. Een deel van dit restbudget is nodig om de besluitvorming voor Terra Temporalis af te ronden.

Wijkaanpak

Voorgesteld wordt het restantbudget voor de wijkaanpak over te hevelen naar 2026.

Economie en Lobby

Het voordeel van € 173.000 aan de batenkant bestaat met name uit de niet begrote ontvangen € 146.000 provinciale subsidie revitalisering bedrijventerrein Dennenoord.

Het voordeel van € 242.000 aan de lastenkant bestaat met name uit:

Lagere lasten Uitvoering economisch beleid	€ 86.000 V
Lagere lasten Marketing organisatie Winterswijk	€ 75.000 V

Lagere lasten Uitvoering vrijetijdseconomie	€ 34.000 V
--	------------

Lagere lasten Project Dennenoord	€ 23.000 V
----------------------------------	------------

Van het budget Uitvoering economisch beleid is een bedrag van € 75.000 bestemd voor de uitwerking en uitvoering van het programma toekomstbestendige bedrijventerreinen. Dit deel is niet nog benut en daarom stellen we voor het budget van € 75.000 over te hevelen naar 2026.

In 2025 hebben we de voorgeschoten subsidie voor het VVV inspiratiepunt terug ontvangen omdat de subsidie door LEADER is verstrekt.

Binnen het budget Uitvoering vrijetijdseconomie is een bedrag van € 30.000 bestemd voor evenementen voor en door jongeren. Dit is budget is (nog) niet benut en daarom stellen we voor het budget van € 30.000 over te hevelen naar 2026.

Lagere lasten Project Dennenoord

Voorgesteld wordt dit restantbudget van dit Project naar 2026 over te hevelen.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Het nadeel van € 2.909.000 van de onttrekking aan de reserves bestaat uit een nadeel van € 3.002.000 uit de algemene reserve Project Woow en een voordeel van € 93.500 onttrekking aan de reserve lokale initiatieven.

project Woow

Voorgesteld wordt het restantbudget inclusief de onttrekking uit de algemene reserve naar 2026 over te hevelen. Zie beleidsveld Gebiedsontwikkeling en wonen binnen dit programma toelichting lastenkant.

onttrekking aan de reserve lokale initiatieven

Voorgesteld wordt de eenmalig toegekende subsidies van € 72.250 aan speeltuinvereniging Rozenstraat en € 21.250 aan openlucht theater Huininkmaat te onttrekken aan de reserve lokale initiatieven.

